

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

woensdag

12-02-2003

15:00 uur

mercredi

12-02-2003

15:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

- Samengevoegde interpellatie en vragen van 1
 - de heer Servais Verherstraeten aan de 1
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
 Mobiliteit en Vervoer, over "het beheer van oude
 vaten met nucleair afval bestemd voor
 zeeberging" (nr. A872)
 - de heer Hagen Goyvaerts aan de 1
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
 Mobiliteit en Vervoer, over "de lekkende vaten bij
 Belgoproces" (nr. A887)
 - de heer Joos Wauters aan de staatssecretaris 1
 voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,
 toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en
 Vervoer, over "lekkende vaten nucleair afval"
 (nr. A889)
 - mevrouw Els Van Weert tot de staatssecretaris 1
 voor Energie en Duurzame Ontwikkeling,
 toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en
 Vervoer, over "de berging van vaten met
 laagradioactief afval" (nr. 1566)
 - mevrouw Martine Dardenne aan de 1
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
 Mobiliteit en Vervoer, over "het kernaafval"
 (nr. A948)

Sprekers: **Servais Verherstraeten**

- Regeling van de werkzaamheden 5
Sprekers: **Martine Dardenne, Hagen**
Goyvaerts, Servais Verherstraeten

- Vraag van de heer Luc Goutry aan de 5
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
 Mobiliteit en Vervoer, over "de windmolens in zee"
 (nr. A643)

Sprekers: **Luc Goutry, Olivier Deleuze,**
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling

- Samengevoegde vragen en interpellatie van de 7
 heren Servais Verherstraeten, Hagen Goyvaerts
 en Joos Wauters en de dames Els Van Weert en
 Martine Dardenne (voortzetting)
Sprekers: **Hagen Goyvaerts, Joos Wauters,**
Els Van Weert, Martine Dardenne, Olivier
Deleuze, staatssecretaris voor Energie en
 Duurzame Ontwikkeling, **Servais**
Verherstraeten

- Vraag van de heer Hagen Goyvaerts aan de 24
 staatssecretaris voor Energie en Duurzame
 Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van
 Mobiliteit en Vervoer, over "het aangepast KB met
 betrekking tot de keuring van
 laagspanningsnetten" (nr. A947)

Sprekers: **Hagen Goyvaerts, Olivier**
Deleuze, staatssecretaris voor Energie en

SOMMAIRE

- Interpellation et questions jointes de 1
 - M. Servais Verherstraeten au secrétaire d'Etat à 1
 l'Energie et au Développement durable, adjoint à
 la ministre de la Mobilité et des Transports, sur
 "la gestion des fûts contenant des déchets
 nucléaires destinés au rejet en mer" (n° A872)
 - M. Hagen Goyvaerts au secrétaire d'Etat à 1
 l'Energie et au Développement durable, adjoint à
 la ministre de la Mobilité et des Transports, sur
 "les conteneurs de Belgoproces présentant des
 fuites" (n° A887)
 - M. Joos Wauters au secrétaire d'Etat à l'Energie 1
 et au Développement durable, adjoint à la
 ministre de la Mobilité et des Transports, sur "les
 conteneurs de déchets nucléaires présentant des
 fuites" (n° A889)
 - Mme Els Van Weert au secrétaire d'Etat à 1
 l'Energie et au Développement durable, adjoint à
 la ministre de la Mobilité et des Transports, sur
 "le stockage des fûts de déchets radioactifs de
 faible activité" (n° 1566)
 - Mme Martine Dardenne au secrétaire d'Etat à 1
 l'Energie et au Développement durable, adjoint à
 la ministre de la Mobilité et des Transports, sur
 "les déchets nucléaires" (n° A948)

Orateurs: **Servais Verherstraeten**

- Ordre des travaux 5
Orateurs: **Martine Dardenne, Hagen**
Goyvaerts, Servais Verherstraeten

- Question de M. Luc Goutry au secrétaire d'Etat à 5
 l'Energie et au Développement durable, adjoint à
 la ministre de la Mobilité et des Transports, sur
 "les éoliennes en mer" (n° A643)

Orateurs: **Luc Goutry, Olivier Deleuze,**
 secrétaire d'Etat à l'Energie et au
 Développement durable

- Questions et interpellation jointes de MM. Servais 7
 Verherstraeten, Hagen Goyvaerts et Joos
 Wauters et Mmes Els Van Weert et Martine
 Dardenne (continuation)
Orateurs: **Hagen Goyvaerts, Joos Wauters,**
Els Van Weert, Martine Dardenne, Olivier
Deleuze, secrétaire d'Etat à l'Energie et au
 Développement durable, **Servais**
Verherstraeten

- Question de M. Hagen Goyvaerts au secrétaire 24
 d'Etat à l'Energie et au Développement durable,
 adjoint à la ministre de la Mobilité et des
 Transports, sur "l'arrêté royal adapté en matière
 d'agrément des réseaux basse tension" (n° A947)

Orateurs: **Hagen Goyvaerts, Olivier**
Deleuze, secrétaire d'Etat à l'Energie et au

Duurzame Ontwikkeling

Développement durable

COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW

van

WOENSDAG 12 FEBRUARI 2003

15:00 uur

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE
LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE, DE
L'EDUCATION, DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET
CULTURELLES NATIONALES, DES
CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

du

MERCREDI 12 FEVRIER 2003

15:00 heures

La séance est ouverte à 15.10 heures par Mme Muriel Gerken, présidente.

De vergadering wordt geopend om 15.10 uur door mevrouw Muriel Gerken, voorzitter.

01 **Samengevoegde interpellatie en vragen van**

- de heer Servais Verherstraeten aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "het beheer van oude vaten met nucleair afval bestemd voor zeeberging" (nr. A872)
- de heer Hagen Goyvaerts aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de lekkende vaten bij Belgoproces" (nr. A887)
- de heer Joos Wauters aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "lekkende vaten nucleair afval" (nr. A889)
- mevrouw Els Van Weert tot de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de berging van vaten met laagradioactief afval" (nr. 1566)
- mevrouw Martine Dardenne aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "het kernaafval" (nr. A948)

01 **Interpellation et questions jointes de**

- M. Servais Verherstraeten au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "la gestion des fûts contenant des déchets nucléaires destinés au rejet en mer" (n° A872)
- M. Hagen Goyvaerts au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "les conteneurs de Belgoproces présentant des fuites" (n° A887)
- M. Joos Wauters au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "les conteneurs de déchets nucléaires présentant des fuites" (n° A889)
- Mme Els Van Weert au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "le stockage des fûts de déchets radioactifs de faible activité" (n° 1566)
- Mme Martine Dardenne au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "les déchets nucléaires" (n° A948)

01.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, alvorens dieper op de kern van de zaak in te gaan, wil ik mijn treurnis uitdrukken over de stijl. Toen eind 2002

01.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): J'ai déposé ma question relative aux fûts rouillés contenant

Fred Decamps over de problematiek van roestende vaten de kat de bel aanbond, en ook de bladzijden 7, 8 en volgende van het NIRAS-jaarrapport in de pers verschenen, heb ik u in de loop van januari 2003 daarover een vraag gesteld, die nu is omgezet in een interpellatie.

Dat heeft u niet belet, mijnheer de staatssecretaris, een paar dagen later veel cinema te verkopen in De Morgen, samen met de hoofdredacteur, en een show te geven die jammer genoeg niet de laatste show zal zijn, een soep-en-patatten-verhaal. Mijnheer de staatssecretaris, ik verwijt u niet dat u zich politiek wil profileren. In dat bedje zijn wij allemaal wel af en toe ziek. Maar ik denk niet dat zoiets kan inzake deze materie en op de kap van de ongeruste bevolking. Ik betreur dat het gebeurt.

Wij hebben dan van u een week niets gehoord – of beter, wij hebben veel gehoord, maar niets gezien –, maar dat had te maken met uw reis naar het buitenland. Ik wens uiteraard dat niet te bekritisieren; voor uw agenda heb ik alle begrip. Maar dat u vanochtend een bezoek ging brengen aan Mol-Dessel en daarna een persconferentie gaf, om pas daarna, bijna veertien dagen nadat ik mijn vraag heb ingediend, interpellaties te komen beantwoorden, dat betreur ik. Ik moet zeggen dat mij dat verbaast en dat ik mij niet van de indruk kan ontdoen dat u de stijl van eerste minister Verhofstadt en zijn kompaan Slangen begint na te doen. Dat had ik van iemand als u niet verwacht. Het getuigt van weinig respect voor het Parlement en het getuigt ook van weinig respect voor de bevolking om eerst moord en brand te schreeuwen en daarna even op onderzoek uit te gaan.

Ik kom tot een veel belangrijker punt dan de vorm, met name de inhoud, mijnheer de staatssecretaris. Ik betreur, wellicht samen met u, de manier waarop de waarnemend directeur-generaal of de oud algemeen directeur van NIRAS, Fred Decamps, op 28 december 2002 verklaringen heeft afgelegd. Met zijn beroepservaring wist hij wat daarvan de consequenties zouden zijn. Hij had, mijns inziens, beter op een andere manier gecommuniceerd.

Samen met u plaatsen wij ook vraagtekens bij de praktijk van zeeberging die een 20-tal jaar geleden internationaal gangbaar was. De gevoeligheden inzake milieu en de ethische benadering lagen op dat ogenblik anders dan vandaag. Het is, mijns inziens, een goede zaak dat de milieugevoeligheid en de ethische benaderingen begin jaren tachtig gewijzigd zijn en dat men inzake het dumpen van radioactief afval in zee het schip van koers heeft veranderd en opnieuw aan land heeft gebracht.

De tijdelijke oplossing kreeg een meer dan tijdelijk karakter en beslissingen inzake de vaten aan land werden steeds voor zich uitgeschoven. Het gevolg is dat, aangezien de verpakking niet berekend is op die verlengde tijdelijkheid, er zich voor enkele honderden vaten problemen voordoen.

Mijnheer de staatssecretaris, in zijn verklaringen van eind december had de heer Decamps het over een rapport. Hebt u dat rapport ontvangen? Zo ja, verzoek ik u dat rapport mee te delen aan onze commissie. Hebt u nog bijkomende gegevens ontvangen na het rapport? Welke? Kunnen de gegevens ons integraal bezorgd worden?

des déchets nucléaires fin janvier mais cela n'a pas empêché le secrétaire d'Etat, quelques jours plus tard, de faire son numéro dans *De Morgen*. Ce matin-là, il a visité Mol et Dessel, puis il a organisé une conférence de presse et ce n'est qu'aujourd'hui qu'il vient répondre aux questions du Parlement. Il commence à adopter le style du premier ministre, ce qui ne témoigne guère de respect envers le Parlement.

Je déplore les déclarations de M. Decamps, ancien directeur général de l'ONDRAF. Tout comme le secrétaire d'Etat, je m'interroge sur le rejet en mer mais, à l'époque, les sensibilités étaient différentes de ce qu'elles sont aujourd'hui. Il est heureux que l'on ait changé de cap.

La solution provisoire commence à s'éterniser, la décision finale est reportée et des centaines de fûts commencent à poser problème.

Le ministre a-t-il reçu le rapport auquel M. Descamps a fait allusion fin décembre? Peut-il le transmettre à la commission? A-t-il encore reçu des données supplémentaires? Dans l'affirmative, lesquelles? La commission peut-elle également les consulter?

Dans *De Morgen* du 1er février 2003, le secrétaire d'Etat parlait de fûts qui fuient mais souhaitait obtenir plus de certitudes à propos de l'avenir avant d'arrêter sa décision finale. Ce matin, une brève visite lui a pourtant suffi pour affirmer directement à la radio qu'il n'y avait aucun danger pour la sécurité de l'entourage et du personnel.

Au cours de la précédente législature, il a été décidé de stocker les déchets sur des sites nucléaires existants ou sur le territoire de communes ayant donné leur autorisation à cet effet.

Mijnheer de staatssecretaris, u sprak over lekkende vaten en over het "nieuws van vandaag". Ik neem aan dat u werd geïnterviewd op vrijdag 31 januari. Dus u wist blijkbaar van het probleem op 31 januari. Ik citeer: "Het nieuws van vandaag bewijst juist dat we, zonder meer zekerheid over de toekomst, geen definitieve beslissingen kunnen nemen. Wat moet ik gaan vertellen aan de bevolking van Mol en Dessel? Hier, steek die vaten maar onder de grond, want ze lekken. Dit is ongehoord". De hoofdredacteur doet er nog een schepje bovenop door te zeggen dat de staatssecretaris het probleem bij toeval heeft kunnen ontdekken en nog wel aan het einde van de legislatuur, en dat we ons gelukkig mogen prijzen dat we de groenen in de regering hebben. Het is een zeer merkwaardig toeval, mijnheer de staatssecretaris.

U sprak in termen – ze werden u in de mond gelegd – als choquerend en ongehoord en u zei: "Er is wetenschappelijk onderzoek nodig". Toen ik u vanmiddag op de radio hoorde zeggen dat de veiligheid van de omgeving en het personeel helemaal niet in het gedrang is, daarvoor had u blijkbaar geen wetenschappelijk onderzoek nodig. Een blitzbezoek met veel perslui in uw kielzog bleek te volstaan om vandaag te zeggen dat er geen problemen zijn, terwijl u twee weken geleden zonder wetenschappelijk onderzoek en zonder kennis – als we u moeten geloven, want u was totaal niet ingelicht – moord en brand schreeuwt. Is het één niet totaal in contradictie met het andere?

Vervolgens heb ik het over uw soep-en-patatten-verhaal, mijnheer de staatssecretaris. In Vlaanderen en ook in Mol en Dessel eet men de patatten altijd direct na de soep. Hoeveel tussenperiodes hebt u nodig gehad? Dat er vóór 1999 geen beslissing is genomen met betrekking tot deze materie is niet uw verantwoordelijkheid, dat wil ik hier ook zeer uitdrukkelijk toegeven. Wel heeft de vorige regering beslist om het afval te stockeren hetzij op bestaande nucleaire sites, hetzij in gemeentes waarvan het gemeentebestuur bereid was dat toe te staan. Vele gemeentes hadden al een njet verkondigd op grond van hun NIMBY-gedachtengoed, waar ik trouwens begrip voor kan opbrengen.

Ik heb de regeringsbeslissing altijd geïnterpreteerd als zou gekozen worden voor de bestaande nucleaire site dan wel voor nieuwe bergingsplaatsen in gemeentes die daartoe bereid waren. Uiteindelijk heeft deze regering bij de uitvoering de beide gecombineerd. Men heeft MONA in Mol en STOLA in Dessel opgericht als partnerschap, omdat daar reeds nucleaire sites zijn, en de gemeentes kunnen zich eventueel kandidaat stellen.

Wanneer u zegt dat u vandaag tussen de soep en de patatten over de lekkende vaten hebt gehoord, dan heb ik daar vragen bij. Ik lees in Actua oktober 2001, een blaadje van het NIRAS, dat toch onder u bevoegdheid ressorteert: "Onlangs zijn er echter gebreken vastgesteld in sommige oude verpakkingen die aantonen hoezeer de keuze van een eindbestemming bepalend is. In het voorbeeld dat ons bezighoudt en in geval het beschadigingsproces zou voortduren, is het dan ook niet uitgesloten dat correctieve maatregelen moeten worden overwogen in overleg met de betrokken producenten. Indien de beslissing over de eindbestemming toch in het oneindige zou worden gesteld, zou het NIRAS de verwerkings- en

Dans la phase d'exécution, les deux formules ont été combinées.

Dans le magazine *Actua* - une publication de l'ONDRAF - d'octobre 2001, on signale que des défauts ont été constatés en ce qui concerne d'anciens conditionnements et qu'il convenait d'envisager la mise en œuvre de mesures de correction. L'ONDRAF n'a donc jamais évoqué l'existence de problèmes? On peut même trouver une description du problème sur le site internet.

Le 13 décembre 2001, le conseil d'administration de l'ONDRAF s'est réuni et a approuvé une série de mesures. Quelle a été l'attitude du commissaire de gouvernement? Quelles initiatives ce dernier a-t-il prises au cours des trois dernières années? Et quelles initiatives le collaborateur de cabinet représentant le secrétaire d'Etat au sein du conseil d'administration a-t-il prises? Les autorités responsables en matière de sécurité ont-elles été informées par l'ONDRAF? Aucun crédit n'avait-il été inscrit au budget 2003? Pourquoi le secrétaire d'Etat n'a-t-il pas pris de mesures définitives? Cette situation est-elle liée aux problèmes financiers de Belgoprocess? Qu'en est-il des arrêtés d'exécution de la loi-programme?

Le secrétaire d'Etat plaide en faveur d'une consultation populaire. Qu'advient-il si les habitants de Mol et de Dessel disent «Non»? Le secrétaire d'Etat fera-t-il procéder, dans ce cas, à l'enlèvement des fûts? Que va-t-il advenir de MONA et de STOLA? Attend-on la conclusion de partenariats pour les autres sites?

conditioneringsprocédés en de eigenlijke verpakking grondig moeten herzien, om te vermijden dat de correctieve maatregelen op de duur al te belangrijk zouden worden".

MONA en STOLA berichten geregeld over de situatie. Welnu, in het januarinummer van Nieuwsbrief, het magazine van STOLA, dus na de verklaringen van 28 december van Fred Decamps, lees ik een uitleg over het probleem van de lekkende vaten: "Wat gaat men doen met deze beschadigde vaten en is de veiligheid in de toekomst van de andere vaten verzekerd?" Blijkbaar is ook dat artikel u ontgaan, mijnheer de staatssecretaris!

Is er in NIRAS nooit over de lekkende vaten gesproken geweest? Kan u de problemen bevestigen? Ik geef toe dat ik het internet pas ben gaan raadplegen na uw interview in De Morgen. In interviews op de website van het NIRAS staat de problematiek nu al afgedrukt. Ik weet niet vanaf wanneer die informatie erop staat. Misschien is ze pas daarna daarop gepubliceerd.

Naar verluidt boog op 13 december 2001 de raad van bestuur van het NIRAS zich over de problematiek. Hij heeft een pakket maatregelen goedgekeurd om een en ander proper te maken. Wat deed de regeringscommissaris op dat ogenblik? Wat heeft hij de voorbije drie jaar in de raad van bestuur gedaan? Wat deed uw lid van het kabinet, die deel uitmaakt van de raad van bestuur, tenzij ik mij vergis?

Het is een belangrijke problematiek en we mogen er toch wat uitvoeriger op ingaan. Zijn de veiligheidsautoriteiten nooit ingelicht geweest door Belgoprocess? Hebben de veiligheidsautoriteiten het NIRAS nooit ingelicht? Waren er voor de verbetering van de probleemvaten geen kredieten in de begroting 2003 ingeschreven?

Ik kom tot mijn laatste reeks vragen, met name over de definitieve oplossing van het probleem. Wat heeft u verhinderd om tijdens de voorbije drie, vier jaar dat u bevoegd was een definitieve beslissing te nemen, net zoals de vorige regeringen? Volgens de technici zijn nu wel alle elementen voorhanden om een beslissing te nemen. Heeft dat te maken met de financiële problematiek van Belgoprocess? We hebben het er bij de bespreking van de programmawet nog over gehad. Ik klaagde toen de financiële wurging van sommige bedrijven aan, zoals Belgonucleair, SCK en Belgoprocess. Ze kampen met serieuze problemen als gevolg van laattijdige betalingen, het putten uit het ontmantelingsfonds en de niet-terugbetaling van gederfde intresten. Heeft het daarmee te maken?

Hoever, mijnheer de staatssecretaris, staat het met de uitvoeringsbesluiten van die programmawet? Klopt het dat ze op de agenda van de Ministerraad van komende vrijdag staan? Wanneer zullen die in het Staatsblad komen? Is het toeval dat uw persconferentie samenvalt met uw zoektocht naar de uitvoeringsbesluiten?

Ten slotte, in het licht van uw uitspraken heb ik een vraag die ik niet vooraf schriftelijk had ingediend. U pleit voor een volksraadpleging. Wat gebeurt er indien de gemeenten Mol en Dessel na zo'n volksraadpleging neen zouden zeggen? Komt u het afval dan

ophalen? Vindt u niet dat er beter gewacht wordt totdat MONA en STOLA eind 2003 tot een besluit komen? Zult u ook wachten op mogelijke partnerschappen in Fleurus en Farciennes en dienen er niet andere problemen eerst aangepakt te worden?

La **présidente**: Je me permets de rappeler que le temps des questions est en principe limité, même si le sujet est important.

02 **Ordre des travaux**

02 **Regeling van de werkzaamheden**

La **présidente**: M. Goutry a été retenu tout à l'heure pour poser une question en commission des Affaires sociales et n'était donc pas présent pour sa question. Il me dit qu'il risque de devoir intervenir en séance plénière au sujet des projets de loi relatifs aux drogues. Il me demande l'autorisation de glisser sa question relative aux éoliennes avant les autres concernant les fûts.

De **voorzitter**: De heer Goutry was daarstraks weerhouden in de commissie Sociale Zaken en was dus niet aanwezig om zijn vraag te stellen. Wellicht dient hij straks in de plenaire vergadering het woord te voeren. Daarom vraagt hij of hij zijn vraag over de windmolens mag stellen voor de vragen over de vaten worden behandeld.

02.01 **Martine Dardenne** (ECOLO-AGALEV): Si sa question ne dure pas aussi longtemps que celle de M. Verherstraeten, je puis marquer mon accord.

02.01 **Martine Dardenne** (ECOLO-AGALEV): Ik vind het goed voor zover zijn vraag niet zo lang duurt als die van de heer Verherstraeten.

02.02 **Hagen Goyvaerts** (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter, met alle respect voor de heer Goutry, maar wat voor een verslag zullen wij hier krijgen! Collega Verherstraeten houdt een hele uiteenzetting over dit punt.

La **présidente**: On peut ne pas mélanger les choses dans le rapport.

02.03 **Hagen Goyvaerts** (VLAAMS BLOK): On peut, on peut, on peut... Wij kunnen hier veel doen zo.

La **présidente**: On demande au rapporteur d'inscrire d'abord la question de M. Goutry et de grouper les autres ensuite. Les autres membres sont-ils d'accord?

02.04 **Servais Verherstraeten** (CD&V): De heer Goutry is een vriendelijk man.

La **présidente**: Tout le monde est d'accord? J'en prends acte, mais je demande à chacun de respecter son temps de parole.

03 **Vraag van de heer Luc Goutry aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "de windmolens in zee" (nr. A643)**

03 **Question de M. Luc Goutry au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "les éoliennes en mer" (n° A643)**

03.01 **Luc Goutry** (CD&V): Mevrouw de voorzitter, ik dank u. Ik dank ook de collega's, inzonderheid de heer Goyvaerts, voor hun vriendelijkheid. Ik zal mijn vraag uiteraard zeer kort houden. Ik was

03.01 **Luc Goutry** (CD&V): J'ai déjà posé à plusieurs reprises des questions sur les éoliennes en

verhinderd, omdat ik ook in de commissie voor de Sociale Zaken een vraag moest stellen.

Mijnheer de staatssecretaris, het gaat over de windmolens in zee, waarover wij vroeger bij herhaling al vragen hebben gesteld. Wij hebben telkens gewezen op het feit dat de zee voor onze kust reeds overvol is met allerlei obstakels als leidingen en zandbanken. Bovendien gaat het om een zeer druk bevaren internationale zeeroute. De voorbije weken zagen wij daar een paar gevaarlijke staaltjes van, onder meer met het omslaan van de Tricolor die daarenboven al tot twee keer toe overvaren is. De gevolgen zijn bekend, denken we maar aan de olie die op onze stranden is aangespoeld. Dat bewijst dat het voor onze kust zeer gevaarlijk is omdat er een druk bevaren zeeroute gesitueerd is.

Dat doet de kustbewoners en inzonderheid de burgemeesters, besluiten dat het plaatsen van windmolens ten eerste moet overwogen worden. Er is niet alleen het probleem voor de Belgische visserij, maar er is nu blijkbaar nog een veel groter probleem, met name dat ongevallen moeten worden verhinderd. Als men nu al een duidelijk aangegeven wrak overvaart, dan kan men zich afvragen tot welke rampen windmolens die dichtbij de kust geplaatst zijn, aanleiding kunnen geven. Vandaar dat we het totaal onverantwoord vinden – ik herhaal een vroegere stelling – dat er snel en ondoordacht enkele windmolens geplaatst worden zonder dat men een totaalplan heeft, zonder dat er Europese samenwerking is en zonder afspraken met Nederland en Frankrijk over wat gedaan wordt.

Mijnheer de staatssecretaris, wat is de precieze stand van zaken in verband met de toegekende vergunningen voor de bouw van de windmolens? Zijn de ongevallen die recent gebeurden met onder andere de Tricolor een aanleiding om toch extra voorzichtig te zijn en zult u laten onderzoeken wat de optimale lokalisatie is voor een dergelijk windmolenpark?

Is er al een doordacht en ruimer beleidsplan voorhanden in verband met de plaatsing van de windmolens?

Ten slotte, zijn er reeds internationale contacten gelegd? Hoever staat het met de contacten op het vlak van de Europese Gemeenschap? Daar zit, denk ik, de redding inzake een gecoördineerde en verantwoorde uitbouw van de windmolens op zee.

03.02 Minister **Olivier Deleuze**: Mijnheer Gouty, ik dank u voor de vraag.

Momenteel heeft één project, Seanergy van Electrabel en Jan De Nul, de nodige vergunningen ontvangen. Het gaat om de domeinconcessie en de milieuvergunning. In de eerstkomende dagen zal de vergunning van minister Tavernier betreffende de kabelaanleg worden verleend. Dat is de allerlaatste vergunning op federaal vlak.

Het project is gelegen in het noorden van de Vlakte van de Raan en betreft een windmolenpark van 50 windmolens met elk een vermogen van 2 Megawat.

Het project C-Power gesitueerd op de Wenduinebank heeft de milieuvergunning niet gekregen en werd dus opgegeven. Andere

mer. A chaque fois, on a souligné les obstacles qui bordent déjà nos côtes et la voie maritime particulièrement fréquentée. Ces dernières semaines, il nous a été à plusieurs fois donné de constater à quel point la fréquence du trafic maritime représente un danger pour notre littoral. Dans le cadre de la construction des éoliennes, il ne faut pas uniquement tenir compte des nuisances engendrées pour le secteur de la pêche. La sécurité revêt également une grande importance. Nous pensons qu'il serait insensé de construire à la hâte des parcs d'éoliennes sans mûre réflexion.

Où en est précisément la construction des parcs d'éoliennes? Les récentes collisions en mer vont-elles donner lieu à des études complémentaires en vue de déterminer l'emplacement le plus adéquat? Existe-t-il un plan politique réfléchi et de plus grande envergure? Des contacts ont-ils été pris sur le plan international en ce qui concerne le développement coordonné et justifié des éoliennes en mer?

03.02 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'Etat: Jusqu'à présent, un seul projet, à savoir *Seanergy*, a obtenu une concession domaniale et un permis d'environnement. Le ministre Tavernier délivrera prochainement une autorisation pour la pose de câbles. Le parc en question se situe au nord de la *Vlakte van De Raan*. La CREG examine encore actuellement d'autres demandes d'implantation de parcs d'éoliennes plus au large. Ces parcs auraient, ensemble, une capacité

aanvragen voor projecten gelegen op een grotere afstand van de kust werden ingediend en worden momenteel onderzocht door de CREG. Het gaat om het project Shell SPE en C-Power, gelegen op de Thorntonbank, en Totalfina ten noorden van het project Seanergy.

Met al die projecten samen verkrijgt men een potentieel geïnstalleerde vermogen van 550 tot 560 Megawatt. Hiermee kunnen nagenoeg 500.000 gezinnen van elektriciteit voorzien worden.

Het goedgekeurde project, Seanergy van Electrabel, werd geëvalueerd op basis van de risico's voor de maritieme veiligheid. De andere projecten die nu onderzocht worden, worden uiteraard eveneens op dat criterium getoetst. Dat vormt een essentieel criterium bij de besluitvorming. Wat het Seanergy-project betreft, was er trouwens een schriftelijk akkoord van de Zeevaartpolitie.

Men heeft niet gewacht op het ongeval van de Tricolor om de optimale lokalisatie van de windmolenparken – die zich meestal op zandbanken bevinden, waar navigatie onmogelijk is – te bestuderen. Het beleid waarvoor werd geopteerd inzake de inplanting van windmolens in zee, kiest de specifieke locatie van de verschillende projecten op basis van een grondige studie over de effecten van elk project op het mariene milieu. De studie houdt rekening met alle mogelijke gevolgen van een dergelijke activiteit in zee en wordt onderzocht door de bevoegde administratie, de Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee en Schelde-estuarium, die ook een openbare raadpleging organiseert en de toekenningsvoorwaarden van de milieuvergunning in voorkomend geval bepaalt.

Ten slotte, meerdere contacten worden onderhouden tussen de verschillende landen van de Europese Unie – zowel op het niveau van de overheid als op het niveau van de bedrijven – om ervaringen uit te wisselen. Op het niveau van de Europese Unie werd een richtlijn betreffende de bevordering van groene elektriciteit in 2001 aangenomen. Deze richtlijn voorziet in een kwantitatieve doelstelling tegen 2010 die zowel voor de Europese Unie als voor elke lidstaat (...) en een gelijkvormige invoering van de oorsprongsgarantie van deze elektriciteit. In dit stadium wordt de keuze van de middelen om de doelstellingen te halen, overgelaten aan de lidstaten, maar zodra men verder gaat dan de actuele pilootprojecten, is het duidelijk dat er een sterkere coördinatie zal zijn.

03.03 Luc Goutry (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, het laatste punt lijkt mij bijzonder belangrijk te zijn.
(...)

03.04 Minister Olivier Deleuze: Dat hangt af van wat er gaat gebeuren. Er is nog een lopende zaak voor de Raad van State. Ik verwacht de officiële beoordeling van de Raad van State in februari. Afhankelijk daarvan kunnen de werken voor de zomer starten.

potentielle de production de 550 à 650 mégawatt, ce qui permettrait donc d'alimenter 500.000 ménages en électricité.

Les risques inhérents à la sécurité maritime ont été évalués en ce qui concerne le projet *Seanergy*. Un accord écrit avait d'ailleurs été conclu avec la police maritime.

Des contacts ont déjà été pris au niveau européen afin d'échanger les fruits des expériences respectives. Une directive européenne a été adoptée en 2001. A ce stade, il incombe aux Etats membres de fixer les objectifs. Il faudrait cependant davantage de coordination au niveau européen.

03.03 Luc Goutry (CD&V): Il est clair qu'il faut étendre la coopération au niveau européen.

03.04 Olivier Deleuze, secrétaire d'Etat: Une procédure, dont j'attends les résultats pour le mois de février, est encore en cours au Conseil d'Etat. Si tout se déroule dans les temps, les travaux pourront débuter avant l'été.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Samengevoegde vragen en interpellatie van de heren Servais Verherstraeten, Hagen Goyvaerts en Joos Wauters en de dames Els Van Weert en Martine Dardenne (voortzetting)**

04 **Questions et interpellation jointes de MM. Servais Verherstraeten, Hagen Goyvaerts et Joos Wauters et Mmes Els Van Weert et Martine Dardenne (continuation)**

04.01 Hagen Goyvaerts (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter, we keren terug naar een stralender onderwerp, zijnde het verhaal van de lekkende vaten bij Belgoprocess. De problematiek van de 426 lekkende vaten werd zowat twaalf dagen geleden in de openbaarheid gegooid. Het leek wel een nieuw feit, bij wijze van spreken, à la minute. Het kwam in de openbaarheid door een krantenartikel.

De afgelopen week ging er geen dag voorbij zonder dat er commentaar werd geleverd. Mijnheer de staatssecretaris, niet alleen u leverde commentaar, ook de betrokken instelling deed dit, evenals de betrokken, omliggende gemeenten en hun beleidsmensen. Mijnheer de staatssecretaris, bij uw commentaren heb ik sterk de indruk, om niet te zeggen de overtuiging, dat u de problematiek bij Belgoprocess aangrijpt om een aantal zaken door te drukken.

Een eerste element dat mij opvalt en stoort, is het feit dat u nogmaals probeert om de nucleaire sector de leivieten te lezen. Zo wilt u die sector in het klassieke verdomhoekje zetten.

Een tweede element is dat u dit voorval aangrijpt om de hele discussie rond de toenmalige berging op zee – een verhaal van zowat twintig jaar geleden – en de verdere, politieke discussie rond de definitieve berging van kernafval te land te contamineren. Ik bedoel dit dan niet in de radiologische zin van het woord. U geeft echter aanleiding om met gepolariseerde kampen te blijven zitten. U maakt de discussie nagenoeg onmogelijk.

Bovendien en ten derde, zijn we twaalf weken van de verkiezingen verwijderd. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat in dit dossier uw profileringsdrang naar uw achterban kwadratisch verloopt naarmate de verkiezingen dichterbij komen. Die indruk kreeg ik zeker na uw blitsbezoek ter plekke vandaag. Blijkbaar ontdekte u er het fenomeen van de volksraadpleging.

Collega Verherstraeten heeft de problematiek uitgebreid toegelicht. Hij heeft ook de historiek geschetst. Ik stel één zaak vast. We hebben met paars-groen al veel meegemaakt. Het is echter ten eerste toch een merkwaardig verhaal. Ten tweede is het ook tekenend hoe de paars-groene regering zich de afgelopen vier jaar politiek heeft bekommerd om de nucleaire sector. Als staatssecretaris hebt u de afgelopen vier jaar de politieke bevoegdheid over dat radioactieve afval gehad. Zo kort voor de verkiezingen valt u nu een eigen instelling aan. Dat komt vreemd over bij mij. Meer zelfs, u beweert dat het NIRAS nalatig is geweest. Die bewering is niet zo onschuldig. Natuurlijk heeft die bekendmaking u veel persaandacht in de kranten en op televisie opgeleverd. Anderzijds kan ik mij na het bekijken van de beelden op televisie niet van de indruk ontdoen dat u er niet als staatssecretaris stond. U stond er eerder als een actievoerder van Greenpeace. Deze organisatie is, als ik mij niet vergis, een vroegere werkgever van u geweest. Ik had niet de indruk dat u er stond als politiek beleidsman.

04.01 Hagen Goyvaerts (VLAAMS BLOK): Il y a une douzaine de jours, il était question pour la première fois de la présence sur le site de Belgoprocess de fûts présentant des fuites. Depuis lors, cette affaire fait la une de l'actualité. Le secrétaire d'Etat s'est entre-temps davantage comporté en porte-parole de Greenpeace qu'en homme d'Etat. Toutes les occasions étaient bonnes pour faire la leçon au secteur nucléaire. Il n'a par ailleurs pas hésité à reprocher à Belgoprocess d'avoir fait preuve de négligence et à utiliser indûment la notion tendancieuse de "fuites". Le secrétaire d'Etat pourrait-il nous faire part de son appréciation de la situation après la visite éclair de ce jour?

Le secrétaire d'Etat semble avoir pour habitude de reporter à plus tard les décisions sur les dossiers difficiles. Nous voudrions dès lors savoir ce qu'il en est de la communication entre l'ONDRAF et son cabinet. Quel est le rôle du tout nouveau Commissaire du gouvernement, M. Fauconnier, auprès de l'ONDRAF? Quel est le rôle du chef de cabinet du secrétaire d'Etat au sein du conseil d'administration de l'ONDRAF? S'il y a lieu d'accuser quelqu'un de négligence, ne faudrait-il pas plutôt chercher celui-ci dans l'entourage du secrétaire d'Etat?

De cruciale vraag is volgens mij niet of u tussen de soep en de patatten op de hoogte bent gesteld van de mogelijke problemen met de vaten radioactief afval. De vraag is wel welke opties u de afgelopen vier jaar heeft genomen. Welk kader heeft u gevormd? Welke krijtlijnen heeft u de afgelopen vier jaar uitgestippeld als politiek verantwoordelijke? Het is toch over uw politieke verantwoordelijkheid dat wij u vandaag ondervragen. We ondervragen u over de definitieve eindbestemming van, in dit geval, laagradioactief afval.

U weet heel goed dat er een nucleair passief is. Daarvoor zijn geldmiddelen nodig. Er is voor dit element ook een prioriteitschema nodig. Zowel NIRAS als Belgoprocess kunnen immers natuurlijk niet op één dag of op één jaar de hele productie uit het verleden verwerken.

Maar zoals het hoort, first things first, hebben de uitvoerders, in dit geval NIRAS en Belgoprocess, eerst nog gevaarlijker afval verwerkt dan datgene wat daar nu staat te wachten. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de problematiek rond de purperen barak, die u misschien wat zegt. Technisch, maar ook kernfysisch gezien, is die duizenden malen veel gevaarlijker dan de bitumenemulsies waarover wij nu spreken. Daarin zit de radioactiviteit namelijk gevangen en ze kan er, bij wijze van spreken, niet uitlekken. De terminologie "lekker" laat trouwens uitschijnen dat dit een gevaar betekent voor de werknemers van Belgoprocess en voor de bevolking van de omliggende gemeenten. U zou vandaag naar verluidt verklaard hebben dat dit onterecht is. Volgens mij is dat ook het geval.

Die twaalf dagen zijn ondertussen voorbij. De lokale bewoners van Dessel en Mol, naar verluidt een 150-tal, hebben de kans gekregen om, samen met de lokale politici en de gemeenteraadsleden, met hun eigen ogen vast te stellen hoe het nu gesteld is met die verdachte vaten. U bent vandaag op blitz-bezoek geweest. Ter plekke hebt u de toestand kunnen ervaren. Misschien kunt u ons vertellen wat u daar gezien hebt en wat uw appreciatie daarvan was. Het kan misschien verschillend zijn van wat men u eerst had voorgesteld of op de mouw gespeld.

In de discussie over de sluiting van de kerncentrales, die wij toch nog niet zo lang geleden in deze commissie hebben gevoerd, heb ik dat ook naar voren geschoven. Als er zo een heikel punt in de nucleaire sector aangepakt moet worden, heb ik steeds de indruk dat u op zoek bent naar munitie om de nucleaire sector in het verdomhoekje te plaatsen. Ik heb dat in mijn inleiding al gezegd, maar ik kom daarop toch terug. Ik vind dat namelijk vreemd. U mag dat voor mij gerust doen vanuit uw politiek-ideologisch dogma. Daarmee doet u wat u wilt. Maar vanuit een politiek beleid had ik verwacht dat u beslissingen zou nemen, die u de afgelopen vier jaren niet genomen hebt en die u blijkbaar toch voor u uit blijft schuiven.

Mijnheer de staatssecretaris, of u het nu leuk vindt of niet, de kerncentrales zijn er nu eenmaal. Andere nucleaire toepassingen bestaan eveneens. Zij zorgen voor afval dat verwerkt, geconditioneerd en opgeslagen moet worden. Bijgevolg stellen wij vast dat daarover geen beslissingen worden genomen. Dat is niet de eerste keer. In deze commissie – collega Verherstraeten heeft u daarover ook al eens ondervraagd – hebben wij tijdens deze

legislatuur reeds de discussie gevoerd over de problematiek van de nucleaire ontmanteling. Dat is ook zo'n heikel dossier. De verwerking van het overtollige militaire plutonium, waarin Belgonucleaire een partner geweest zou zijn, is ook beslecht zonder beslissing. Dat is verwezen naar de Griekse kalender. Deze regering zal zich daarover niet uitspreken.

In heel die context van de vaten bij Belgoprocess zou ik van u toch graag eens geweten hebben hoe het zit met de informatieoverdracht tussen het NIRAS enerzijds, en uw kabinet en uzelf anderzijds, in het kader van dat specifieke verhaal over de vaten met bitumen waarin laagradioactief afval zit vervat.

Wat is de rol van de regeringscommissaris? Het is een kersverse regeringscommissaris, mevrouw Fauconnier, benoemd op 11 november. Wat is de rol van die regeringscommissaris bij het NIRAS? In welke mate moet zij u voorzien van informatie? Welke informatie heeft zij u bezorgd? Wat is de rol van uw kabinetschef, de heer Barbé, die vertegenwoordigd is in de raad van bestuur? Dat zij toch twee personen die u haarfijn moeten kunnen uitleggen wat daar de afgelopen tijd al dan niet verteld en beslist werd op officiële vergaderingen. Indien u iemand moet beschuldigen van nalatigheid, dan zou u bijgevolg in de eerste plaats in uw eigen entourage moeten kijken. Ik vel daar persoonlijk geen oordeel over, maar ik wacht uw antwoord af op de verschillende vragen die ik zonet gesteld heb, teneinde daarop een betere kijk te krijgen.

04.02 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Mevrouw de voorzitter, ik zal mij proberen te beperken.

Voor de groenen is reeds lang duidelijk wat de achilleshiel in het nucleaire debat is. Vandaag stond in een kwaliteitskrant dat de groenen dat al in 1979 en zelfs vroeger wisten. De milieubeweging heeft zich erop geënt, omdat wij een zwaar ethisch probleem over de bestemming van het afval hebben. Het laagradioactieve afval blijft 300 jaar radioactief. Het B-afval blijft duizenden jaren actief. Van de periode voor het hoogradioactieve afval hebben wij nog geen benul. Wie die ethische dimensie van onze samenleving wil verwerpen, beseft blijkbaar niet dat mens en milieu blijvende schade zullen oplopen. Als groenen pleiten wij voor ware ethiek. Wanneer men de ogen sluit voor de milieuproblematiek als gevolg van kernenergie, sluit men voor alles de ogen. Het gaat immers over het leven.

Het was voor ons duidelijk dat wij een halt moesten toeroepen aan beslissingen van andere regeringen. In deze regering zijn wij daarin volledig geslaagd. De staatssecretaris heeft bovendien zijn verantwoordelijkheid genomen voor de verdere verwerking van het afval. Deze regering – en geen andere – heeft versneld middelen vrijgemaakt om het afval te verwerken. Daarom heb ik vrij veel vertrouwen dat de koers die wij al 30 jaar varen, door onze staatssecretaris in deze regering zal worden aangehouden.

Het was voor ons duidelijk dat niet in zee kon worden gedumpt. Gelukkig hebben wij dat met acties op zee kunnen stoppen. De staatssecretaris was daarbij aanwezig. Wij hebben altijd gezegd dat het afval gestockeerd moest worden bij de sites waar het afval werd geproduceerd. Dat betekent dus in Doel, Tihange, Dessel en Mol. Wij vinden ook dat wij het niet onder de grond moet stoppen. Het wordt

04.02 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Nous savons depuis des décennies que le problème des déchets constitue le talon d'Achille du secteur nucléaire. Ce phénomène est d'ailleurs à l'origine de la naissance du mouvement des Verts. Aucun responsable politique digne de ce nom ne peut fermer les yeux face à des déchets qui continueront de constituer une menace pour l'homme et l'environnement pendant des milliers d'années. Ce gouvernement aura au moins dégagé rapidement des moyens pour remédier à ce problème.

Nous avons réussi à arrêter le déversement de déchets en mer. Le principe du stockage des déchets près du lieu de production est également acquis. L'enfouissement a été écarté en raison de l'absence de possibilités de contrôle. Le stockage en surface constitue donc provisoirement la meilleure solution. Il est peu reluisant que les attaques dont le secrétaire d'Etat fait aujourd'hui l'objet

dan onomkeerbaar. Er is dan geen controle meer over. Ik vind nog altijd dat de bovengrondse opslag de beste optie is. Op die manier kunnen wij blijven controleren. Wanneer er straks technologische vernieuwingen komen, kunnen wij dat afval alsnog anders bewerken.

De staatssecretaris wordt hier aangevallen door de partijen die het afval gewild hebben. Dat is laag-bij-de-gronds.

Het is niet de staatssecretaris geweest die de problematiek aan de orde heeft gebracht, maar wel de nucleaire lobby, met de heer Descamps op kop, die het in de pers heeft gegoooid en op een bepaald moment heeft gesproken over een beperkt aantal vaten. Het is duidelijk vanuit die hoek – het is ook kennelijk met een duidelijke bedoeling – dat dit nu letterlijk en figuurlijk wordt gelekt. Door de woordvoester van NIRAS, mevrouw Hooft, werd ook snel relativerend gezegd dat het over enkele vaten ging.

Uiteraard komt dan later uit dat het over 426 vaten gaat. Dat lijkt mij dus geen beperkt aantal. Het is dus duidelijk uitgelokt. Ik heb nog geen enkel overtuigend argument gehoord over de wijze waarop de staatssecretaris op de hoogte moest zijn. Moet hij alle verslagen lezen van personeelsblaadjes? Dat hoeft hij niet te doen. Ik denk dat een overheidsinstelling met zijn staatssecretaris op een volwassen manier moet communiceren, en dat daarvoor procedures zijn.

Mevrouw de voorzitter, ik stel de volgende vragen, omdat ik in het dossier duidelijkheid wil. Over hoeveel lekkende vaten gaat het, met welke graad van radioactiviteit? Op welke wijze is de staatssecretaris formeel op de hoogte gebracht? In welke procedures is er voorzien voor deze informatieverstrekking? De volgende vraag is echter nog belangrijker. Wanneer is NIRAS zelf op de hoogte gebracht, op welk moment en van welk soort vaten? Ik kan mij namelijk onmogelijk voorstellen dat die 426 vaten allemaal op één moment zijn beginnen roesten en uitzetten. Dat nu naar buiten brengen lijkt mij krankzinnig. Binnen NIRAS moet zeker geweten zijn wanneer en op welke wijze deze vaten zijn beginnen te lekken. Op welke wijze werden dan veiligheids- en gezondheidsmaatregelen genomen? Welke maatregelen hebben zij genomen voor herconditionering en op welk moment? Indien er geen maatregelen werden getroffen, mijnheer de staatssecretaris, heeft u misschien een reden waarom NIRAS dat dan niet heeft gedaan? Hebben zij u dat verteld? Wat wordt er bepaald in de regelgeving van NIRAS in dergelijke situaties.

Mevrouw de voorzitter, dat waren mijn vragen, in de helft van de tijd die andere sprekers hebben genomen.

04.03 Els Van Weert (VU&ID): Mevrouw de voorzitter, ik zal zeker de tien minuten spreektijd niet gebruiken. Ik heb jammer genoeg de uiteenzettingen van de vorige sprekers niet volledig kunnen horen, omdat ik zelf in de plenaire vergadering een uiteenzetting had in het drugsdebat. Maar goed, ik neem aan dat er toch al heel wat belangrijke vragen zijn gesteld.

Wat mij interesseert zijn twee zaken: ten eerste, de procedure of de manier waarop dit dossier werd behandeld en dan vooral de manier waarop de staatssecretaris al dan niet op de hoogte werd gebracht van de problemen die zich voordeden met de vaten in Dessel, en ten tweede – dat is een vraag over de langere termijn – de visie van de

viennent précisément du lobby qui est à l'origine des problèmes auxquels nous sommes confrontés. Quant à ceux qui tentent de relativiser le problème en invoquant un nombre limité de fuites, je n'ai pas manqué d'être choqué par leur propos. En ce qui me concerne, je ne considère pas que 426 fûts puissent être considérés comme quantité négligeable.

Quel est le nombre exact de fûts qui présentent des fuites et quel est leur degré de radioactivité? De quelle façon le secrétaire d'Etat a-t-il été informé de la situation? Par le biais de quelle procédure les informations relatives au matériel radioactif entreposé sont-elles communiquées? Quand l'ONDRAF a-t-il été mis au courant? Quelles mesures de sécurité et de protection de la santé ont-elles été prises? Quelles mesures ont-elles été adoptées pour le conditionnement et à quel moment? Que stipule la réglementation de l'ONDRAF dans de tels cas?

04.03 Els Van Weert (VU&ID): Ma première question concerne la manière dont le gouvernement fait face à ce problème. Quelle est la procédure suivie? Comment l'information est-elle gérée et par qui?

Je voudrais ensuite connaître la vision à long terme du secrétaire d'Etat à propos de la manière dont les déchets faiblement et

staatssecretaris met betrekking tot de berging van laag – en middenradioactief afval.

Het is duidelijk dat ons land nog altijd geen blijf weet met de opslag van kernafval. Volgens het NIRAS zouden er nu al problemen opduiken met zo'n 400 vaten in de opslaggebouwen van Belgoprocess in Dessel. De verpakking waarvoor vroeger werd gekozen, zou nu niet bestand blijken te zijn tegen de huidige opslagcondities ondanks dat wetenschappers toch hadden gesteld dat dat een veilige oplossing was op relatief lange termijn. We hebben vastgesteld dat de vaten roesten, zwellen of zelfs gewoonweg lekken. Bij meer dan 200 vaten zouden dezelfde problemen kunnen rijzen. Zij werden immers onder dezelfde condities verpakt. Het NIRAS stelde inmiddels expliciet dat de veiligheid van de werknemers, noch die van de bevolking op enig ogenblik gevaar loopt. Het kondigde aan dat het de vaten wil herconditioneren, met andere woorden, herverpakken.

Mijnheer de staatssecretaris, uzelf bleek blijkbaar niet op de hoogte te zijn van de ernstige problemen. Die zijn ernstig naar onze inschatting, blijkbaar niet zo ernstig naar de inschatting van het NIRAS. U vernam het, naar eigen zeggen, tussen de soep en de patatten. Nooit heeft iemand van het NIRAS u op de hoogte gebracht. U heeft inmiddels het NIRAS om meer uitleg gevraagd, maar het kaatst de bal terug en zegt dat de problemen zijn ontstaan door de aarzelende houding van de overheid.

Mijnheer de staatssecretaris, anderen verwijten u dan weer aan struisvogelpolitiek te doen. U hebt een regeringscommissaris bij het NIRAS en een lid van uw kabinet maakt deel uit van de raad van bestuur van die instelling, althans dat neem ik aan.

Graag had ik dan ook van u vernomen welke stappen u tijdens deze legislatuur heeft genomen inzake de berging van laagradioactief afval. Het NIRAS onderhandelt nog steeds met bepaalde gemeenten en in sommige gevallen zou het tot een akkoord kunnen komen. We hebben ondertussen ook in de kranten kunnen lezen over de manier waarop men probeert de gemeenten te overtuigen, tot en met shopping centra toe enzovoort.

Graag had ik een antwoord gehad op de volgende vragen. Ten eerste, welke stappen heeft u al gezet in deze legislatuur om tot een oplossing te komen inzake de opslag van laagradioactief afval? Welk is de oplossing die u voorstaat?

Ten tweede, wanneer heeft u het nieuws over de problemen met de vaten vernomen? Van wie of via welk medium? Bevestigt u formeel dat er tijdens uw contacten met het NIRAS nooit iemand van deze instelling u sprak over de problemen?

Ten derde, de problemen zouden meermaals besproken zijn tijdens de raad van bestuur van het NIRAS. Hoe verklaart u dan dat u nooit op de hoogte bent gebracht door uw regeringscommissaris of uw vertegenwoordiger in de raad van bestuur? Heeft u hun inmiddels om meer uitleg gevraagd en wat is daarvan dan het resultaat?

moyennement radioactifs doivent être entreposés en Belgique. Notre pays ne sait toujours que faire de ses déchets nucléaires. L'ONDRAF fait état de problèmes qui concernent 400 fûts à Dessel. L'emballage des fûts ne supporterait pas les conditions actuelles de stockage. Deux cents autres conteneurs sont emballés de manière similaire et sont donc susceptibles de présenter les manquements. Aux dires de l'ONDRAF, les fûts présentant des fuites ne constitueraient pas un risque pour les travailleurs ni pour la population. Néanmoins, la situation est sérieusement préoccupante. Le secrétaire d'Etat n'était pas au courant et a appris le problème fortuitement. Cependant, l'ONDRAF renvoie la balle et déclare que le problème résulte du fait que le gouvernement tergiverse depuis des années à propos du sort à réserver aux fûts. Le secrétaire d'Etat a un commissaire du gouvernement auprès de l'ONDRAF et un membre de son cabinet siège au sein du conseil d'administration de l'organisme. On peut à tout le moins parler d'un curieux déficit de communication.

Quelles démarches le secrétaire d'Etat a-t-il déjà entreprises au cours de cette législature pour stocker les déchets radioactifs de façon responsable? Quand a-t-il eu vent du problème des fûts? Par quelle voie l'information lui est-elle parvenue? Peut-il confirmer formellement que l'ONDRAF ne l'a jamais informé du problème des fûts présentant des fuites? Quelle est l'origine du problème de communication? Que compte faire le secrétaire d'Etat pour y remédier à l'avenir?

04.04 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Madame la présidente, je vais peut-être répéter certaines choses mais, comme

04.04 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): De NIRAS

certaines de mes collègues, je voudrais souligner que c'est l'ONDRAF qui vient de publier un rapport concernant l'état des conditionnements d'une série de fûts contenant des déchets radioactifs, soit de faible activité, soit de moyenne activité. Je trouve assez étonnant que l'ONDRAF se préoccupe de cette question aujourd'hui, alors que le problème concerne des fûts datant de 1983 à 1989, fûts qui étaient d'ailleurs destinés à être rejetés en mer, si j'ai bien lu.

L'ONDRAF devrait savoir, elle aussi, que le peu d'expérience que nous avons en la matière a également une forte influence sur le peu de connaissance que nous avons sur la fiabilité des conditionnements des déchets radioactifs et que cette problématique fait l'objet de débats. Je pense que c'est d'ailleurs une des raisons pour laquelle on a renoncé au déversement de ce type de déchets en mer et c'est aussi – et M. Wauters l'a également souligné – une des raisons essentielles justifiant que les écologistes s'opposent à une évacuation définitive de ce type de déchets. Nous avons toujours souligné qu'il était nécessaire de les stocker en surface, afin de pouvoir intervenir en cas de défaillance des conditionnements. Nous nous sommes toujours fait traiter d'idiots lorsque nous disions cela. Je me souviens de nombreux débats ou de nombreuses discussions avec l'ONDRAF où l'on me traitait de la sorte. Je me réjouis donc qu'aujourd'hui l'ONDRAF se rende à l'évidence et qu'elle cesse, elle aussi, de minimiser cette question.

Je voudrais poser trois questions au secrétaire d'Etat. D'abord, ne serait-il pas opportun de demander à l'ONDRAF de réorienter ses recherches, en tenant compte de ces données? Par exemple, en évaluant les besoins en matière de recherche concernant les déchets nucléaires; en examinant les possibilités de stockage non définitif et les exigences que ce type de solution demande; en étudiant différents scénarii qui permettraient de diminuer la quantité de déchets. M. Wauters l'a également souligné, la première solution pour diminuer la quantité de déchets est de ne plus en produire, il y en a déjà assez. Ne faudrait-il donc pas accélérer la sortie du nucléaire? Si oui, dans quelle mesure? Il y a toute une série de scénarii à faire en tenant compte de cette problématique survenant subitement.

Ensuite, ces constatations démontrent la sous-estimation des coûts de gestion des déchets nucléaires. Monsieur le secrétaire d'Etat, je voudrais savoir si vous envisagez de demander des augmentations de cotisations aux gros producteurs de déchets nucléaires, à savoir les centrales nucléaires, pour alimenter davantage le fonds de gestion des déchets. D'autre part, s'agissant pour partie de gestion de déchets provenant du passif nucléaire, comment va-t-on organiser le financement des surcoûts?

Enfin, on sait que ces déchets comportent pas mal de contaminés alpha, c'est-à-dire des éléments à plus longue durée de vie sinon très longue durée de vie et, en tout cas, à toxicité beaucoup plus élevée. Peut-on identifier le contenu de chaque fût, pour tenir compte de cette donnée et prendre les dispositions en conséquences, notamment quant au type de conditionnement, d'évacuation, de stockage?

heeft onlangs een verslag gepubliceerd over de toestand van een aantal vaten die radioactief afval bevatten. Het wekt verwondering dat de instelling pas vandaag aandacht heeft voor vaten uit de periode 1983-1989, die bestemd waren voor zeeberging.

De NIRAS zou moeten weten hoe beperkt onze kennis is over de betrouwbaarheid van de verpakking van radioactief afval. Dat is ook de reden waarom de groenen steeds hebben benadrukt dat de vaten bovengronds moeten worden opgeslagen, zodat men kan optreden wanneer de verpakking ontoereikend blijkt. Het verheugt me dat de NIRAS vandaag eindelijk de ogen opent en dat ze dit probleem niet langer minimaliseert.

Is het niet aangewezen de NIRAS te vragen haar onderzoek in het licht van die gegevens een nieuwe wending te geven? Moet de nucleaire uitstap niet versneld worden doorgevoerd? Zo ja, hoeveel sneller? Er zijn heel wat scenario's mogelijk, rekening houdend met het probleem dat plots is opgedoken.

Die vaststellingen wijzen er voorts op dat de kosten van het beheer van nucleair afval worden onderschat. Overweegt u de bijdragen die de producenten die verantwoordelijk zijn voor grote hoeveelheden afval aan het fonds dat instaat voor het beheer van nucleair afval moeten betalen, op te trekken? Hoe zullen de meerkosten worden gefinancierd, wetend dat het deels gaat om het beheer van het afval afkomstig van het nucleair passief?

Van het nucleair afval is een groot deel besmet met alfastraling, met een langere tot zeer lange levensduur en een veel hogere toxiciteit. Is het mogelijk de inhoud van elk vat na te gaan om de passende maatregelen te

kunnen nemen?

04.05 Minister **Olivier Deleuze**: Mevrouw de voorzitter, collega's, ten eerste, wat zijn de feiten met betrekking tot de aantasting van vaten? De feiten zoals ik ze deze morgen heb vernomen zijn de volgende. U zult zien dat de informatie die ik deze morgen heb gehad verschilt van de informatie waarover ik op 29 januari beschikte.

04.05 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'Etat: Les faits dont j'ai pris connaissance ce matin diffèrent sensiblement de ceux que l'on m'avait communiqués le 29 janvier.

A chaque jour suffit son lot. Il y a donc quatre lots de déchets radioactif qui posent des problèmes. Il y en avait trois le neuf janvier.

Op het einde van de commissie zal ik de voorzitter een exemplaar geven van alle documenten die ik vandaag heb ontvangen zodat ze kunnen worden rondgedeeld.

A la fin de la commission, je donnerai à la présidente un exemplaire de tous ces documents pour photocopie – je les ai reçus tout à l'heure, en tout cas le plus récent – et pour qu'ils vous soient distribués.

04.06 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Monsieur le secrétaire d'Etat, ces documents reçus aujourd'hui sont-ils ceux du rapport de l'ONDRAF?

04.06 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Ces documents sont-ils ceux du rapport de l'ONDRAF?

04.07 Minister **Olivier Deleuze**: Ik zal u antwoorden op de vragen over het rapport, want u mengt twee rapporten. Dat is geen verwijt; het dossier is nu eenmaal ingewikkeld.

04.07 Staatssecretaris **Olivier Deleuze** De partij nr. 1 omvat 1446 vaten.

Le lot n°1 contient 1446 fûts. Aujourd'hui, 134 posent problème. Ce sont des fûts bituminés, moyennement radioactifs. Actuellement, il n'existe pas en Belgique de solution technique pour ces fûts. Il faudra donc peut-être envisager une "joint venture" avec l'étranger.

Zeven vaten uit een partij van 625 stuks van categorie B zijn problematisch. Een derde partij bestaat uit 96 stuks die volgens het document van de NIRAS allemaal problematisch zijn. Vanmorgen heb ik echter vernomen dat er maar 6 problematisch zijn. De laatste partij van 2.010 vaten bevat 196 vaten van categorie A en B die problematisch zijn.

J'ai pris connaissance du deuxième lot dans le document que j'ai reçu aujourd'hui et qui ne figurait pas dans le document du 29 janvier. Je comprends que l'information arrive progressivement. Il s'agit d'un lot de 625 colis dont sept présentent des problèmes.

Ofwel zijn ze aan het uitzetten, ofwel aan het roesten, u zult zien wat en wanneer.

Dat brengt ons op een totaal van 420 problematische vaten uit vier partijen met in totaal bijna 4.200 vaten. Een partij bestaat uit een aantal vaten die op dezelfde manier zijn geproduceerd.

C'est un lot de 625 colis de catégorie B. Le troisième lot contient 96 colis et, d'après les documents de l'ONDRAF, ces 96 colis posaient problème. Ce matin, je n'ai pas vu qu'il y en avait 96 mais seulement six qui posaient problème. J'ai posé des questions supplémentaires et j'ai alors constaté qu'il y avait moins de problèmes qu'indiqué. Le dernier lot de 2.010 fûts comprend 196 fûts qui posent problème. Il s'agit de fûts de catégories A et B.

Par conséquent, si on fait le total de tout cela, on arrive plus ou moins à 420 fûts posant problème. Ils font partie de 4 lots d'un total d'à peu près 4.200 fûts. Un lot, cela veut dire des badges de production de fûts qui ont été produits de la même manière.

Le problème qui se pose actuellement pour ces 430 fûts pourrait se reproduire pour les 4.200 fûts restants. Ces fûts ont été fabriqués jusqu'en 1998. Depuis, la technique de production a été modifiée et les fûts ainsi confectionnés ne posent pas de problèmes.

De problemen die zich stellen voor die 430 vaten zouden zich in de toekomst kunnen stellen voor de 4200. Dat weet niemand. Het is niet uitgesloten. Het is immers onverklaarbaar waarom er zich met sommige van deze vaten problemen voordoen en met andere niet. Die vaten werden geproduceerd tot 1998. Sinds 1998 wordt er geen enkel vat van deze vier types nog geproduceerd. De nieuwe

Ik heb met eigen ogen kunnen vaststellen dat de vaten wel

productietechniek voor de vaten vertoon tot op heden geen problemen. De techniek is gewijzigd. Deze wijziging heeft betrekking op het contact van het radioactief afval met de rand van de vaten. We gaan hier echter niet aan elektrochemie doen.

J'ai pu constater ce matin, de visu, que lorsqu'on parle de rouille, c'est vraiment de cela dont il s'agit et lorsqu'on parle de gonflement, vous voyez que c'est gonflé. C'est visible à l'œil nu, il n'y a aucune ambiguïté sur la situation. La rouille attaque les fûts jusqu'à former des trous.

Vandaag is er geen probleem voor de gezondheid. Ik ben die vaten zelf gaan bekijken en anders zou ik dat niet gedaan hebben. Ik bedoel, ik ben langs die vaten gelopen samen met de mensen van het NIRAS. Vandaag is er dus noch voor de gezondheid, noch voor het milieu een probleem. De vraag is welke garanties wij moeten eisen opdat dat morgen ook nog het geval zal zijn. Die vaten met laagradioactief afval moeten worden bewaard gedurende minimaal driehonderd jaar. Voor het middenradioactief afval moet dat nog veel langer. De vraag is niet of er vandaag een probleem is voor de bevolking. De vraag is wat er morgen gaat gebeuren met die vaten die na twintig jaar reeds problemen opleveren. Het gaat om een totaal van 4.200 vaten die moeten worden bewaard gedurende driehonderd jaar.

Heureusement que l'on n'a pas décidé avant! Heureusement qu'aucun gouvernement quel qu'il soit n'ait décidé avant! Vous imaginez-vous être à la place de celui qui aurait décidé d'envoyer ces déchets à Mol, Dessel, Farciennes, Doel ou Huy – car c'est ce que prévoit la déclaration gouvernementale en parlant de "sites déjà nucléarisés" – et que, par la suite, on aurait découvert l'existence d'un problème avec un certain nombre de fûts, problème qui aurait pu s'étendre à d'autres fûts? Heureusement que l'on n'a pas pris une décision à la va-vite devant mener au stockage de 300 fûts! Heureusement, et je le revendique! Je ne veux pas me retrouver dans la situation où, dans quelques années, on pourrait me reprocher d'avoir pris une décision mauvaise et irrévocable.

Ik wil niet dat we ons in dezelfde situatie bevinden als dewelke er in België is ontstaan na het dumpen van kernafval in zee. De zee werd beschouwd als een vuilnisbak en ik wil niet dat de grond ook wordt beschouwd als een vuilnisbak. Dat zal dus onder mijn bevoegdheid niet gebeuren.

Wat de volksraadpleging betreft, er bestaat daarvoor een federale wet. Die wet die u hebt goedgekeurd, komt erop neer dat het initiatief uitgaat van de gemeenten ofwel van een naar gelang van het aantal inwoners bepaald aantal personen dat moet tekenen. Ik zou het onmogelijk vinden dat een beslissing wordt genomen betreffende de plaats van vestiging tegen de wil van de bevolking. Er bestaat daarvoor een instrument, namelijk die federale wet. Dat hangt niet van mij of van de regering af. Een regering die zal zeggen dat zij geen volksraadpleging wenst, zal het tegenovergestelde effect bereiken. Me zal immers vlug een petitie met een aantal handtekeningen kunnen voorleggen. Ik zou graag zeggen dat ik een raadpleging wens en dat er dus geen zal komen. Ik heb daar echter

degelijk verroest en uitgezet zijn. Dat is met het blote oog zichtbaar. De vaten zijn echt doorgeroest.

Il n'y a actuellement aucun risque pour la santé publique ou pour l'environnement. Je me suis rendu personnellement sur place, avec des représentants de l'ONDRAF, pour contrôler les conteneurs. Reste à savoir quelles garanties nous devons exiger pour que cette sécurité soit aussi assurée demain. Les déchets faiblement radioactifs doivent être stockés pendant 300 ans, alors que les conteneurs se détériorent au bout de vingt ans déjà.

Gelukkig heeft geen enkele regering eerder inderhaast de beslissing genomen dat afval naar Mol, Dessel, Farciennes, Doel of Hoei – de 'reeds gebruikte sites' waarover de regeringsverklaring het heeft – te sturen. Later zou men ontdekt hebben dat er een probleem was met een bepaald aantal vaten. Ik wil niet dat men mij kan verwijten een verkeerde en onherroepelijke beslissing te hebben genomen.

Je ne veux pas immerger de déchets radioactifs en mer. Ce n'est pas une poubelle, pas plus que les fonds marins.

Le referendum est régi par la loi. Je n'ai aucune influence sur ces dispositions légales. Je ne veux pas opter pour un site contre la volonté de la population. Je souhaite la consulter, mais je ne dispose pas de la compétence à cet effet.

geen invloed op; dat is ook niet noodzakelijk.

Il suffit qu'un certain nombre de gens signent et la consultation est obligatoire. Je n'ai rien fait d'autre que de décrire cette loi.

Het volstaat dat een aantal mensen hun handtekening plaatsen en de raadpleging is verplicht.

Op 28 december 2002 werd mij het rapport overhandigd zoals voorzien in de wet van 1997 betreffende een inventaris van de radioactieve activiteiten in België, niet alleen afval maar ook fuel. Dit rapport is absoluut vertrouwelijk. Het is genummerd. Ik ben de enige geweest die de eer heeft gehad een speciale enveloppe met precieze hoeveelheden in ontvangst te mogen nemen. Al deze gegevens hebben geen betrekking op uw vragen en interpellaties. Het is de eerste maal dat België over een zeer gedetailleerde inventaris beschikt. Zo weten we hoeveel kobalt het Sint-Elisabethziekenhuis in Ukkel heeft. Ik herhaal dat ik dit rapport op 28 december 2002 heb ontvangen. Ik moest in het bezit zijn van het rapport voor begin 2003. Het eindrapport heb ik twee weken geleden ontvangen. Ik heb daarvan genummerde kopieën gemaakt die ik aan mijn 16 collega-regeringsleden heb gegeven.

Op dit ogenblik wordt het rapport bestudeerd en wordt er onderzocht op welke manier de problemen kunnen worden opgelost. Dit betekent geenszins dat ik het volledig rapport als strikt vertrouwelijk beschouw. Ik zal een samenvatting van de hoofdlijnen van het rapport openbaar maken. Alhoewel ik er helemaal geen probleem mee zou hebben, mag ik het volledig rapport niet openbaar maken.

Mijn zestien collega's hebben het rapport. Indien ik iets zeg dat er niet in staat, weten zij het dus. Ik zal de samenvatting bekendmaken eens mijn kabinet alle teksten van de departementen en van de Gewesten over het wat en het waarom heeft kunnen analyseren. Dat is iets anders.

Waarover wij hier spreken, staat tot mijn grote verbazing niet in die inventaris. Mijn woorden kunnen worden gecontroleerd door de zestien andere mensen die dit rapport hebben. Ik heb de informatie gekregen per brief van 29 januari, die ik aan de commissie zal geven. Ik geef alles aan de commissie, behalve het rapport van 28 december. Het gaat om een brief van vijf bladzijden. Vandaag heb ik andere informatie gekregen, die niet tegenstrijdig is met de vorige informatie. Het is de meer recente informatie waarin sprake is van een bijkomend lot, tien vaten meer enzovoort. Dat is de informatie die ik heb gekregen.

Ik heb pas op 29 januari gedetailleerde informatie gekregen over het uitgebreide probleem van al die vaten. Tot dan ging het om een heel algemene, in een rapport ingelaste allusie op mogelijke problemen met vaten.

Wat heeft de voorzitter van het NIRAS daarover gezegd op de RTBF op 4 februari 2003?

- Question: "depuis combien de temps le gouvernement est-il averti?"

- Réponse de Monsieur Streydio: "Ca c'est l'objet de la polémique

Le 28 décembre, j'ai reçu le rapport ultra-confidentiel sur l'inventaire des activités nucléaires en Belgique ainsi que sur les déchets et le fuel. Il y a deux semaines, j'ai également été mis en possession du rapport final dont il a été fait 16 copies numérotées, une pour chaque membre du gouvernement. Le rapport a été examiné et le gouvernement en discutera. Le rapport est confidentiel mais j'en publierai la synthèse après analyse de tous les éléments. Toutefois, et c'est étonnant, le rapport ne comporte toutefois rien à propos de ce dont nous débattons ici. J'ai par ailleurs reçu aujourd'hui des informations plus récentes sur dix fûts supplémentaires, après avoir été informé en détail sur tous les fûts le 29 janvier.

Qu'a déclaré précisément le président de l'ONDRAF à la RTBF le 4 février?

Op de vraag: "Sinds wanneer is de regering op de hoogte?" antwoordt de voorzitter van de NIRAS dat ik hen verwijt dat zij

actuelle: M. Deleuze nous reproche de ne pas l'avoir averti et il est vrai que nous n'avons pas fait de document qui traite explicitement de l'endommagement d'un certain nombre de fûts sur le site PP1 et PP2". En fait, c'est BP1 et BP2 mais les gens de la RTBF ne sont pas censés tout savoir sur les tribulations de l'activité nucléaire en Belgique.

- Deuxième question: "Pourquoi ne pas avoir envoyé une lettre au ministre responsable, c'est quand même un minimum?"

- Réponse: "Parce que cela fait partie de notre gestion courante, que nous sommes occupés à travailler un projet qui s'étale sur 30 ans, que les défauts que nous avons observés à ces fûts ne présentent pas un caractère d'urgence suffisant pour alerter un ministre de tutelle qui a d'autres chats à fouetter. Nous avons des dossiers beaucoup plus difficiles à gérer sur lesquels nous préférons qu'il concentre son attention."

Dat is de situatie. Ik geef u alle documenten. Dat staat in het uittreksel van de RTBF. Het staat op de website van de RTBF. Dat is het voor de informatie.

Ik wil nogmaals zeggen dat de informatie die ik vandaag heb gekregen, anders is dan de informatie die ik op 29 januari heb gekregen. Ik vermoed niet, ik denk niet, het is niet mijn overtuiging dat NIRAS het reeds op 29 januari wist. Dat ze hebben verborgen dat er een vierde lot was met tien vaten meer. Dat denk ik helemaal niet. Ik zeg dat helemaal niet. Ik denk dat door mijn brief en mijn herhaaldelijke vragen er verdere ontdekkingen zijn gebeurd. Dat is mijn interpretatie. De andere interpretatie zou zijn dat men tegen de regering niets zou zeggen over het vierde lot op 29 januari, maar een beetje zouden wachten. Dat denk ik helemaal niet.

Le hasard du calendrier a fait en sorte qu'il y a quelques jours, l'ONDRAF m'a envoyé une lettre me demandant si j'étais d'accord avec le principe d'importer en Belgique des déchets faiblement radioactifs suite à une demande de sociétés allemande, française et italienne.

Ik heb onlangs – enkele dagen geleden – een brief ontvangen van het NIRAS. In deze brief meldde het NIRAS mij dat het volgens de wet aan de bevoegde minister de toestemming moet vragen voor de eventuele invoer van afval type A in België voor verwerking door Belgoprocess. Ik heb het NIRAS mondeling geantwoord. Ik zal mijn antwoord ook schriftelijk bevestigen. Ik heb het NIRAS gezegd dat mijn antwoord in de huidige omstandigheden negatief zal zijn.

Wat de financiering betreft, staat op de agenda van de Ministerraad van komende vrijdag het koninklijk besluit tot uitvoering van de artikelen van de programmawet betreffende de financiering van BP1 en BP2. Voor de eerste keer is er dus in een structurele, oneindige financiering van deze nucleaire passiva voorzien. Hopelijk wordt het koninklijk besluit goedgekeurd. Ik verwacht echter geen problemen. We hebben immers zoveel werkgroepen gehad. Hopelijk is dit probleem nu opgelost.

mij niet op de hoogte hebben gebracht en hij geeft toe dat hij geen document heeft opgesteld dat uitdrukkelijk over de beschadiging van een aantal vaten handelt. Op de tweede vraag : "Waarom werd er geen brief naar de bevoegde minister gestuurd, wat toch het minste was wat men kon doen?", antwoordt de voorzitter van de NIRAS dat zij veel moeilijker dossiers moeten behandelen en dat zij liever hebben dat ik mijn aandacht daarop toespits.

C'est la situation actuelle et elle est également traduite ainsi sur le site de la RTBF. L'information dont je dispose aujourd'hui n'est donc pas celle que j'avais au 29 janvier. Probablement l'ONDRAF ne m'a-t-il pas transmis des informations incorrectes au sujet d'un quatrième lot de fûts, mais il se peut que ma lettre ait donné lieu à un examen plus avant.

Het toeval wil dat de NIRAS mij enkele dagen geleden, naar aanleiding van een verzoek van Duitse, Franse en Italiaanse bedrijven, gevraagd heeft of ik met het principe van de invoer van licht radioactief afval kon instemmen.

Voici quelques jours, l'ONDRAF m'a adressé une lettre pour m'informer qu'il devait demander au ministre compétent l'autorisation d'importer éventuellement des déchets de type A en Belgique aux fins d'un traitement par Belgoprocess. Dans les circonstances actuelles, j'ai répondu à cette demande par la négative.

Vendredi prochain, le conseil des ministres examinera l'arrêté royal portant exécution de la loi-programme en matière de

Voor 2003 loopt er ook nog een lening van 38 miljoen euro voor de "passif technique" van het SCK.

Hiermee zijn natuurlijk niet alle problemen opgelost. Zo was er gisteravond nog een vergadering van het Comité voor toezicht op zekere activiteiten van nucleaire passiva, het HRA-Solarium. De "elektriciens" hebben op die vergadering 10 miljoen euro geblokkeerd voor de verwerking van die passiva. Dat bedrag werd echter reeds betaald door de gebruiker. Ik vind dit absoluut onaanvaardbaar. Daarom zal ik in de komende Ministerraad voorstellen dat de regering mij de opdracht geeft die blokkering door de elektriciteitsmaatschappijen op te lossen.

En ce qui concerne la caractérisation des déchets renfermant des rayonnements alpha, fût par fût, il m'a été répondu que celle-ci était en cours pour les fûts datant d'avant 1989; pour les années ultérieures, cela ne pose pas de problème.

Dans mon introduction concernant les faits, j'ai souligné qu'il était possible de distinguer les lots contenant des émetteurs alpha de ceux qui n'en contiennent pas. Quant aux fûts, la caractérisation est en cours.

Wat zijn mijn conclusies? Ten eerste, nucleair afval bestaat, het is er en het zal niet verdwijnen. Zij die hebben besloten over te gaan tot een elektriciteitsproductie met productie van dit afval als gevolg, hadden geen idee van wat zij met dit afval moesten doen. Maar het afval bestaat en dus moeten wij tot een oplossing komen.

Ten tweede, het is niet de vraag of NIRAS verantwoordelijk is. Of heeft het NIRAS een fout begaan? Dat zeg ik niet, omdat u zult merken dat er afval werd geproduceerd en dat er werd geconditioneerd vóór NIRAS.

L'ONDRAF a hérité de certains fûts qui venaient de Dessel ou d'autres origines. Je ne suis pas le shérif du nucléaire qui essaye de faire rouler des têtes. Cela ne m'intéresse pas; ce que je veux, ce sont des solutions. Soyez attentifs au moment où les déchets ont été produits et par qui. Je ne suis pas en train de charger l'ONDRAF sur ce point.

Ik stel vast dat ik tot op heden geen globale inventaris heb gekregen

financement de BP1 et de BP2. Pour la première fois, un financement structurel du passif nucléaire est donc prévu. Il est à espérer que cet arrêté royal sera approuvé.

Pour 2003, il ne reste plus qu'un emprunt de 38 millions d'euros pour la division Passive Technics du CEN mais tous les problèmes ne seront pas résolus pour autant. Pas plus tard qu'hier soir s'est tenue une réunion du comité de contrôle en vue d'examiner la question de savoir pourquoi les producteurs d'électricité ont bloqué 10 millions d'euros pour le traitement du passif nucléaire du HRA et des zones Solarium. Ce montant ayant déjà été payé par les consommateurs, je considère que ce blocage est inadmissible. Aussi, je compte demander au conseil des ministres de me charger de débloquer cette somme.

Voor de vaten van voor 1989 is men vat per vat bezig met de karakterisatie van het afval besmet met alfastraling; voor de jaren nadien is er geen probleem.

Ma conclusion est que les déchets nucléaires existent et ne disparaîtront pas d'eux-mêmes, et que certains déchets et la question de leur transformation datent déjà d'avant la création de l'ONDRAF.

De NIRAS zit opgezaagd met bepaalde vaten afkomstig uit Dessel of elders. Wat ik wil, is dat men zou nagaan waar en door wie dat afval werd geproduceerd. Het is niet mijn bedoeling de NIRAS te overbelasten.

Je constate que je n'ai pas encore

van de 44.000 of 48.000 vaten die zich in Mol-Dessel bevinden en die op 10 of 20 verschillende manieren zijn geconditioneerd. Ik zal de inventaris eisen. Vandaag weten wij waar het probleem begint. Wij weten wat vandaag het probleem is: 430. Wij weten echter niet waar het probleem zal eindigen. Enerzijds, spreekt men van 4.200 vaten maar, anderzijds hoop ik dat er geen bijkomende loten zullen komen. Dan zou het aantal hoger dan 4.200 kunnen bedragen. Na mijn bezoek vanmorgen zal ik NIRAS schrijven met een dringende vraag naar een volledige inventaris van die vaten.

reçu d'inventaire global des 44.000 ou 48.000 fûts qui se trouvent à Mol-Dessel et qui sont conditionnés de dix ou vingt façons différentes. Aujourd'hui, nous sommes confrontés à un problème qui concerne 430 fûts et nous ne savons pas où cela va se terminer. J'exigerai que l'ONDRAF me fasse parvenir cet inventaire.

Il faut un inventaire des 44.000 ou des 48.000 fûts – je ne sais pas –, conditionnement par conditionnement, lot par lot, pour savoir où l'on va, ainsi que les dangers potentiels. Répondre aux questions du type "ce lot pourrait-il avoir le même comportement que les 4 lots précédents?". Ce n'est qu'à partir de ce moment-là que l'on pourra faire une éventuelle évaluation des coûts. Aujourd'hui, il n'est pas possible de faire une telle évaluation. Peut-être que les coûts seront négligeables, peut-être pas, je l'ignore! Cela dépend du diagnostic complet qui sera transmis par l'ONDRAF. Ce qui est clair pour moi, c'est que je ne veux pas me retrouver dans la situation, dans dix ans, du type "on n'aurait pas dû rejeter les déchets radioactifs en mer".

De 44.000 of 48.000 vaten moeten worden geïnventariseerd, per conditionering en per partij, om te weten te komen welk gevaar zij mogelijk inhouden. Een schatting van de kosten is pas mogelijk nadat de NIRAS een volledige diagnose heeft overgemaakt. Ik wil niet dat we over tien jaar tot de vaststelling komen dat we dat radioactief afval niet in zee hadden mogen bergen. De oplossing moet over de hele looptijd omkeerbaar en controleerbaar blijven, indien nodig gedurende 300 jaar.

A mon avis, la solution doit donc être réversible et contrôlée. Réversible, j'insiste, sur toute la période. Cela est important car il y a une ambiguïté relative à la réversibilité. Actuellement, elle porte sur la période de remplissage du bunker mais, une fois que ce dernier est rempli, on met les couches voulues. Je veux absolument savoir ce qui se passe dedans. Par conséquent, cela doit être contrôlé, pendant 300 ans s'il le faut.

Het is slechts onder die voorwaarden dat wij in de toekomst meer garanties voor volksgezondheid en milieu hebben. Controle en herroepelijkheid: dat is min of meer de Nederlandse filosofie van COVRA over de opslagplaatsen.

Ce n'est qu'à ces conditions que nous disposerons de plus de garanties pour la santé publique et pour l'environnement. En tout état de cause, les sites de stockage devront être contrôlables et réversibles.

Je pense que le gouvernement a bien fait de fermer le robinet à déchets radioactifs. Je pense qu'on a bien fait de fermer le robinet à déchets radioactifs après ce que j'ai vu ce matin et après ce que j'ai appris depuis quelques jours, cela me confirme dans mon idée. Non pas que je sois tout d'un coup convaincu mais je ne le suis pas moins. Je confirme également la teneur de ma lettre.

De regering heeft er goed aan gedaan de kraan van het radioactief afval dicht te draaien. Wat ik vanochtend heb gezien en wat ik enkele dagen geleden heb vernomen sterkt me in mijn overtuiging. Ik bevestig ook de bewoordingen van mijn brief.

Ik wil antwoorden op uw vraag wat ik heb gedaan. Natuurlijk is er een programma aan de gang: STOLA en MONA moeten hun rapport geven in 2003. Dat heb ik allemaal bevestigd en voor mij is dat in orde.

Un programme est en cours avec les asbl STOLA et MONA. Elles transmettront leur rapport en 2003.

En ce qui concerne Farciennes, il n'y a pas encore de STOLA et de MONA. Je ne sais si cela viendra un jour, mais ce n'est pas au gouvernement fédéral mais aux autorités locales qu'il appartient de le faire. Le gouvernement fédéral ne va pas passer au-dessus de la

In Farciennes bestaat nog niet zoiets als de Stola of het Mona. Dat is een initiatief dat de plaatselijke overheid moet nemen.

tête des autorités locales.

Les choses suivent leur cours. J'ai écrit, le 30 août 2001, au président de l'ONDRAF et j'ai posé mes conditions à une éventuelle solution pour les types de déchets A. Ainsi, depuis le 30 août 2001, ONDRAS/NIRAS est au courant des conditions auxquelles je donne mon accord.

La solution doit être conforme à la décision gouvernementale du 16 janvier 1998, indiquant que la solution doit être à vocation définitive. La réversibilité doit être possible sur toute la période de stockage. Un protocole de contrôle et de mesures doit être établi pour vérifier l'absence d'éventuels problèmes. C'était le 30 août 2001, donc avant ma lettre du 29 janvier 2003. La population doit avoir donné son accord sur le choix envisagé. Les quantités totales à stocker doivent être déterminées au préalable, ce qui est le cas maintenant depuis le vote au Sénat, le 16 ou le 17 janvier 2003. L'évaluation de la hauteur et de la disponibilité des provisions doit avoir été conclue positivement.

Dat alles is aan de gang, conform de wet van 1997. Het rapport dat ik heb gekregen op 28 december, analyseert de mogelijke passiva.

Comme je l'ai annoncé ce matin, je souhaite que le futur gouvernement, quel qu'il soit, soit informé tous les six mois de l'évolution des 430 fûts, des 4200 fûts, etc.

Pour ma part, je communiquerai publiquement, entièrement et immédiatement à la commission toute l'information dont je dispose actuellement, à savoir l'ensemble des courriers reçus à ce sujet depuis le 29 janvier 2003 et ma lettre du 30 août. Par ailleurs, je vous transmettrai également les documents que je recevrai ultérieurement.

La **présidente**: Je vous remercie, monsieur le secrétaire d'Etat.

Chers collègues, vous aurez chacun la possibilité de répliquer. Je vous demande de respecter le temps de parole attribué à cet effet, à savoir 2-3 minutes au maximum chacun.

04.08 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, inzake uw oproep voor een definitieve oplossing waarbij controle mogelijk is en waarbij de dingen herroepelijk zijn, heb ik geen enkel probleem met uw suggestie om bovengronds te bergen. Ik denk trouwens dat dit voor mensen die MONA en STOLA volgen eigenlijk een open deur instappen is. Men denkt daar al in die richting.

Eigenlijk kan men bijna niets anders meer doen, in het licht van het feit dat vele gemeentebesturen, toen vroegere regeringen ondergrondse berging overwogen op geologisch sites die daar wetenschappelijk voor in aanmerking komen, daartegen "njet" hebben gezegd. Toch vind ik dat uw kabinet, en bijgevolg u als politiek verantwoordelijke, aan slecht bestuur heeft gedaan.

De zaken gaan hun gang. Ik heb de voorzitter van de NIRAS op 30 augustus 2001 - voor mijn brief van 29 januari 2003 - aangeschreven en ik heb voorwaarden gesteld aan een eventuele oplossing voor afval van het type A. Die oplossing moet beantwoorden aan de regeringsbeslissing van 16 januari 1998 en dus definitief zijn. Het bergingsconcept moet gedurende heel de opslagperiode omkeerbaar zijn. Er moet een protocol inzake controle en meting worden opgesteld. De bevolking moet hebben ingestemd met de gekozen optie. De te bergen totale hoeveelheid moet vooraf worden bepaald.

Cela découle de la loi de 1997. Le rapport que j'ai reçu le 28 décembre analyse le passif éventuel.

Ik wens dat de volgende regering om de zes maanden op de hoogte wordt gehouden van de toestand waarin de 430 vaten, de 4200 vaten enz. zich bevinden.

Ik zal de commissie alle informatie bezorgen waarover ik momenteel beschik en eveneens de documenten die ik later nog zal ontvangen.

04.08 Servais Verherstraeten (CD&V): Je ne suis nullement opposé à l'entreposage en surface. En fait, il n'existait déjà plus d'alternative puisque toutes les communes entrant en ligne de compte pour un enfouissement en profondeur avaient refusé.

Le secrétaire d'Etat s'est rendu coupable de mauvaise gestion. Il a dramatisé inutilement des données qu'il aurait pu connaître et évaluer depuis longtemps. Il

Ten eerste, u hebt problemen op overbodige wijze gedramatiseerd via uw verklaringen in De Morgen. Dat was niet nodig. Ofwel wist u ervan, ofwel kon u het weten – door het dossier op te vragen of door uw regeringscommissaris en uw kabinet hun werk te laten doen. U had het probleem al kunnen inschatten of u had er al drieënhalf jaar iets aan kunnen doen, maar dat hebt u niet gedaan.

Ten tweede, mijnheer de staatssecretaris, wanneer u zegt dat NIRAS u slecht ingelicht heeft, bent u als voogdijminister van die instelling politiek toch verantwoordelijk voor de informatiedoorstroming. Ik vraag mij af of er geen communicatiestoornissen zijn geweest met de toenmalige directeur-generaal. Vandaar wellicht zijn uitschuivers op 28 december.

Ten derde, wat de volksraadpleging betreft, kan men uiteraard niet tegen de wil van de bevolking in stockeren, ook niet op herroepelijke wijze via bovengrondse berging. Maar dat zat reeds vervat in de beslissing van de vorige regering, toen men inderdaad eiste dat er enkel kon worden geborgen met het akkoord van de lokale bevolking. Ik pleit er hoe dan ook voor MONA en STOLA voort te laten werken. Een volksraadpleging volgens de huidige wetgeving vergt een bepaald percentage van de bevolking dat akkoord gaat. Het kan zijn dat Dessel het wil en Mol niet, of omgekeerd, dat de ene ja en de andere neen zegt. Voor de verkiezingen kan dat niet meer. Dat lijkt mij dus eigenaardig. Ik ben niet tegen het raadplegen van de bevolking an sich. Zo'n beslissing zou ik hoe dan ook niet durven nemen zonder te weten dat ze gedragen wordt door de hele bevolking van Mol en van Dessel.

Ik juich het koninklijk besluit toe en hoop dat het snel in het Belgisch Staatsblad komt, mijnheer de staatssecretaris. Alleen stel ik de vraag naar het nut van de aanwezigheid van uw kabinetschef en van de regeringscommissaris in NIRAS. Wat zitten die daar te doen? Die problemen moeten worden aangepakt, maar ik vind dat er nog veel grotere en dringendere problemen zijn waarop u zich beter politiek had geprofileerd. Ik vind dit slechte communicatie.

Ik heb ook geen antwoord gekregen op het feit dat dit probleem, al midden december 2002, in aanwezigheid van uw kabinetschef en de regeringscommissaris, in de raad van bestuur het voorwerp heeft uitgemaakt van beslissingen. U niet in persoon, maar uw kabinet hoorde dit te weten medio december en u bent daar politiek verantwoordelijk voor.

04.09 Hagen Goyvaerts (VLAAMS BLOK): Mijnheer de staatssecretaris, ik sluit mij aan bij de analyse van collega Verherstraeten. Het is alleszins zo dat het verhaal dat u vandaag brengt heel wat genuanceerder en duidelijker is dan datgene wat u 12 dagen geleden op TV en in de kranten hebt verklaard. Dat het nu duidelijker is, begrijp ik enigszins, want u kon het toen niet allemaal voor de camera toegelicht krijgen.

Daarnaast stel ik vast dat u nu doet alsof de volksraadpleging de grote oplossing is voor dit probleem. Ik stel alleen vast dat paars-groen de afgelopen vier jaar verschillende keren een maatschappelijk debat gevoerd heeft over vanalles en nog wat, bijvoorbeeld over de uitstap uit de kernenergie. Men heeft toen niet

prétend que l'ONDRAF l'a mal informé mais il est lui-même responsable de la transmission de l'information au sein de l'ONDRAF.

Sous le gouvernement précédent déjà, il avait été décidé que les stockages n'étaient possibles que moyennant l'autorisation de la population locale. Je demande que l'on continue de permettre à Mona et Stola de fonctionner. Je ne suis pas opposé à une consultation populaire mais ce n'est plus possible avant les élections.

J'espère que l'arrêté royal sera rapidement publié. Le secrétaire d'Etat n'a pas commenté le fait que ce problème avait déjà été examiné au sein du conseil d'administration à la mi-décembre, en présence de son chef de cabinet et du commissaire du gouvernement.

04.09 Hagen Goyvaerts (VLAAMS BLOK): Je partage l'analyse de M. Verherstraeten. La réponse du secrétaire d'Etat est à présent plus technique et plus claire. Selon lui, l'organisation d'un référendum constitue la solution au problème, mais je considère cela comme de la propagande électorale. Il est surtout étrange de constater que les problèmes surgissent maintenant, alors que pendant

de moeite gedaan een volksraadpleging te organiseren, dus ik denk dat het louter een uitweg is om u in te dekken of om aan verkiezingspropaganda te doen. Daarnaast is er het element van uw kabinet, zijnde de afvaardiging van de raad van bestuur evenals de regeringscommissaris. Ik vind het toch wel merkwaardig dat zulks nu allemaal moet bovenkomen. De afgelopen 3,5 jaar had ik de indruk dat deze problemen zich niet zouden hebben voorgedaan, zelfs al was het in interne besloten vergaderingen. Ik denk dat er een serieus communicatieprobleem is of een probleem van opvolging en bidirectionele informatie-uitwisseling.

04.10 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, ik wil eerst een vraag stellen aan de heer Verherstraeten. Is het zo dat het standpunt van CD&V bovengrondse opslag is? Hebt u dat gezegd, mijnheer Verherstraeten? U had het over vanalles, maar wat is nu precies het standpunt van CD&V? Bent u voor bovengrondse opslag? U hebt dat gezegd en ik wil er bevestiging van. Het zou een belangrijke politieke uitspraak zijn: zij die gezorgd hebben voor het afval zijn voor de bovengrondse opslag.

04.11 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer Wauters, wij hebben ervoor gezorgd dat er een einde kwam aan de zeedumping. Minister Smets zorgde daarvoor destijds.

Ik heb tegenover de staatssecretaris alleen gesteld dat er binnen MOLA en STOLA stemmen die richting uitgaan.

Ten tweede, ik dacht dat er door de meerderheidspartijen ooit een resolutie omtrent controle en herroepelijkheid werd ingediend. Ik, als dusdanig, heb daarmee geen problemen.

04.12 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Ik ben blij dat de CD&V nog niet zover is en dat blijkbaar in de grond wilt stoppen.

04.13 Servais Verherstraeten (CD&V): Dat heb ik niet gezegd! (...) eerlijk zijn.

04.14 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Ten tweede, mijnheer de staatssecretaris, het volgende is heel verwonderlijk. Als ik de kalender zie die u aangegeven hebt, dan onthoud ik dat Descamps uitpakt en dat De Pallacio en Busquin daarna komen zeggen hoe goed die ondergrond van Mol wel is. Daarna komt er een brief – die men niet meer heeft kunnen tegenhouden – om ook buitenlands laag radioactief afval in Mol onder de grond te stoppen. Voor mij is het dus duidelijk welke nucleaire lobby er aan het werk is geweest.

Ik ben dan ook blij dat u tussenbeide gekomen bent en dat u verhinderd hebt dat dat zou gebeuren. U wist nog niet wat er zou gebeuren, maar u hebt het probleem wel aangekaart. Daardoor hebt u daar een stok voor gestoken. Ik wens – en ik hoop velen met mij – geen nucleair kerkhof in de Kempen, met welk geld dat ook gepaard zou gaan. Ik wens dat zij die afval geproduceerd hebben, daarvoor

quatre ans, on a fait comme si de rien n'était.

04.10 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): M. Verherstraeten, pouvez-vous confirmer une nouvelle fois que le CD&V est favorable à un stockage en surface? J'estime qu'il s'agit-là d'une importante déclaration politique.

04.11 Servais Verherstraeten (CD&V): Nous avons contribué aux efforts consentis pour mettre un terme à l'immersion des déchets en mer. Ensuite, Mona et Stola ont poursuivi les recherches qui ont débouché sur une résolution des partis de la majorité concernant le contrôle et la réversibilité. Je soutiens cette résolution.

04.12 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): Je me félicite du point de vue adopté par le CD&V.

04.13 Servais Verherstraeten (CD&V): Je n'ai rien dit en ce qui concerne la position de mon groupe.

04.14 Joos Wauters (AGALEV-ECOLO): J'ai également été témoin du "niveau" du lobby du nucléaire et je ne peux donc que me réjouir de la façon dont le secrétaire d'Etat est intervenu dans ce dossier et de ce qu'il est parvenu à empêcher. Nous refusons que la Campine devienne un cimetière nucléaire.

Nous nous félicitons également de l'arrêté royal en préparation, des mesures prises, des moyens financiers prévus et des rapports

ook de verantwoordelijkheid dragen, ook in hun sites.

semestriels relatifs à l'évolution de la situation en matière de déchets.

Mijnheer de staatssecretaris, om de volgende twee dingen ben ik ook blij.

Ten eerste, uw koninklijk besluit komt er. U bent de eerste geweest die ten aanzien van dat afval structurele maatregelen hebt genomen en financiering hebt voorzien.

Ten tweede, nu legt u formeel vast dat er zesmaandelijks, formele verslagen geschreven moeten worden over het gevaar dat er in de Kempen schuilt.

04.15 Els Van Weert (VU&ID): Mijnheer de staatssecretaris, ik wil twee zaken herhalen uit mijn interpellatie en twee dingen zeggen in een reactie.

Ten eerste, ik ben het toch wel met collega Verherstraeten eens als hij het heeft over de slechte communicatie tussen uzelf, de kabinetsleden en het NIRAS. Daar had naar mijn gevoel toch een betere doorstroming moeten zijn.

Ten tweede, ik ben min of meer gerustgesteld door uw antwoord, mede door het feit dat u hier nogmaals duidelijk beklemtoont dat de berging niet onomkeerbaar mag zijn en controleerbaar moet blijven. Dat zijn de duidelijke criteria waaronder berging al dan niet kan gebeuren. Daarover ben ik wel zeer tevreden.

Wat het eerste luik betreft, denk ik toch dat niet alles duidelijk is en dat er toch een en ander is misgelopen, waarvoor u, als staatssecretaris, toch deels de verantwoordelijkheid draagt.

04.15 Els Van Weert (VU&ID): Je partage le point de vue de M. Verherstraeten selon lequel la piètre communication entre le secrétaire d'Etat, son cabinet et l'ONDRAF a contribué à amplifier le problème. Les explications du secrétaire d'Etat ont cependant apaisé mes craintes et je me réjouis particulièrement du principe de l'enfouissement contrôlable et réversible.

04.16 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Madame la présidente, je voudrais d'abord remercier le secrétaire d'Etat pour son exposé sur l'ensemble de la problématique et pour les réponses précises qu'il a données. Je pense qu'elles étaient très précises, en tout cas sur certains points, quand on connaît bien cette problématique.

Je voudrais quand même dire, contrairement à mes collègues qui s'étonnent de la communication avec l'ONDRAF, qu'à partir du moment où, en août 2001, le secrétaire d'Etat a envoyé un courrier précisant très clairement ses exigences quant à la gestion de ces déchets, je trouve très particulier que cela sorte aujourd'hui. Je vais poser la question inverse: dans quelle intention ressort-on cela aujourd'hui, sinon pour faire tort au Secrétaire d'Etat? Je pense aussi qu'on peut s'interroger sur les gens qui siègent à l'ONDRAF et de quelle couleur politique, éventuellement, sont tous ceux qui y ont été nommés? C'est une première remarque que je voulais faire.

Par ailleurs, monsieur le secrétaire d'Etat, je ne peux que partager l'intérêt pour la solution que vous avez préconisée et qui correspond à ce que nous avons, je pense, toujours dit, c'est-à-dire la réversibilité. Il est très important de souligner que cela doit durer pendant tout le processus car je voudrais attirer votre attention sur le fait que dans un des derniers rapports de l'ONDRAF, s'agissant de l'entreposage pendant 300 ans, il était dit que la banalisation du site pouvait se faire après 200 ans, ce qui veut dire qu'on n'allait même pas jusqu'à 300 ans. On banalisait les sites après 200 ans de surveillance. Qu'il soient réversibles, qu'ils soient contrôlables, c'est tout à fait important, peu importe que ce soit en surface ou en profondeur, il faut que le contrôle puisse être fait, c'est-à-dire que l'on puisse avoir accès aux fûts et qu'on puisse revoir éventuellement les conditionnements.

Par ailleurs, si depuis 1998, on ne remarque pas de nouveaux problèmes dans les conditionnements, je voudrais savoir si c'est parce qu'on a changé les modes de conditionnement ou si c'est simplement parce qu'il n'y a pas encore eu assez de temps pour déceler des problèmes. Il faut bien constater que ce sont des fûts relativement anciens.

04.17 Olivier Deleuze, ministre: (...)

04.18 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Je pense que c'est effectivement un argument pour tous ceux qui disent qu'il ne faut pas produire en plus. (...)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Hagen Goyvaerts aan de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, toegevoegd aan de minister van Mobiliteit en Vervoer, over "het aangepast KB met betrekking tot de keuring van laagspanningsnetten" (nr. A947)

05 Question de M. Hagen Goyvaerts au secrétaire d'Etat à l'Energie et au Développement durable, adjoint à la ministre de la Mobilité et des Transports, sur "l'arrêté royal adapté en matière d'agrément des réseaux basse tension" (n° A947)

05.01 Hagen Goyvaerts (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter,

04.16 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Ik vind het vreemd dat de brief waarin de staatssecretaris in augustus 2001 op zeer duidelijke wijze zijn eisen uiteenzette, vandaag opduikt. Ik draai mijn vraag om: waarom wordt dat vandaag uitgebracht, tenzij om de staatssecretaris schade toe te brengen? Wij kunnen ook vragen stellen bij de mensen die in de NIRAS zitting hebben en bij hun politieke kleur.

Ik sta achter de oplossing waarvoor u pleit: de omkeerbaarheid gedurende de hele looptijd. Er moet controle mogelijk zijn en indien nodig moet de conditionering kunnen worden aangepast. Een van de laatste rapporten van de NIRAS heeft het over de mogelijke banalisering van de site na 200 jaar, wat wil zeggen dat men zelfs niet tot 300 jaar gaat!

Werden er sinds 1998 geen nieuwe problemen vastgesteld omdat de conditionering werd aangepast of wegens tijdsgebrek? Het gaat om vrij oude vaten. Het vrijkomen van warmte of van radioactiviteit kan op langere termijn gebeuren. Dat is onrustwekkend, wanneer men het over termijnen van 300 jaar heeft.

05.01 Hagen Goyvaerts

mijnheer de staatssecretaris, ik heb u in het verleden al een paar keer ondervraagd over de onveilige toestand van de laagspanningsnetten. Meer bepaald ondervroeg ik u toen over de verantwoordelijkheid van de intercommunales en de netbeheerders.

In een passus staat geschreven dat u van plan bent om binnenkort een aangepast koninklijk besluit met betrekking tot het algemeen reglement op de elektrische installaties, afgekort AREI, te finaliseren en af te werken. De inhoud van dit koninklijk besluit heeft betrekking op het feit dat men de laagspanningsaansluitingen zou laten keuren door externe controleorganismen. U kent de problematiek. Die problematiek is een gevolg van het feit dat de meeste, betrokken netbeheerders tot op heden blijkbaar niet in staat waren om hun materiaal op een degelijke manier te onderhouden. Ze kunnen dus al helemaal niet de vele duizenden probleempunten saneren, niettegenstaande een continue stroom van klachten en aanmaningen. Die klachten en aanmaningen gingen deels van uw departement uit. Ze gingen echter ook deels uit van het ministerie van Economische Zaken, Bestuur Energie.

Bijgevolg had ik u over de problematiek rond dat koninklijk besluit – of gaat het om een wetsontwerp? – willen vragen of er nog andere, belangrijke feiten te melden zijn. Moet u het besluit nog voorleggen aan de Ministerraad? Hoe gaat een en ander praktisch in zijn werk? Wanneer denkt u deze toestand te finaliseren? Gebeurt dit nog voor het einde van deze legislatuur? Wat is uw tijds kader?

05.02 Minister **Olivier Deleuze**: Mevrouw de voorzitter, collega's, talrijke klachten inzake de niet-naleving van de reglementaire voorschriften met betrekking tot de laagspanningsluchtlijnen van openbare distributienetten werden door het bestuur opgetekend. De uitgevoerde studie heeft aangetoond dat veel vastgestelde gebreken grotendeels het resultaat waren van een zekere ouderdom of een gebrek aan onderhoud, zoals gebroken isolatoren en slechte isolatie.

Bepaalde gebreken konden de veiligheid van personen aantasten, onder andere bij de uitvoering van werken aan of in de omgeving van elektrische installaties. Tot nu toe voorziet het AREI in geen voorschriften inzake de verplichting om voor de genoemde installaties gelijkvormigheids- en controle-inspecties door erkende organismen te laten uitvoeren. Deze keuze is vrij en wordt aan het oordeel van de netbeheerder overgelaten. Een ontwerp van koninklijk besluit heeft de bedoeling om deze situatie te veranderen. Dit koninklijk besluit wordt momenteel afgewerkt en het ontwerp zal in de komende weken, na advies van de Raad van State, ter ondertekening worden voorgelegd. Dit ontwerp van koninklijk besluit voorziet in een wijziging van het AREI om een soort controle van laagspanningsluchtlijnen van openbare distributienetten te kunnen organiseren. Dit ontwerp van koninklijk besluit tot reglementering moet niet aan de Ministerraad worden voorgelegd. De bekendmaking van dit koninklijk besluit in het Belgisch Staatsblad is gepland voor het einde van deze legislatuur.

05.03 **Hagen Goyvaerts** (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn antwoord. Ik weet niet of in het betrokken koninklijk besluit ook zal zijn opgenomen dat voor die controlemechanismen niet langer alleen burgerlijk ingenieurs, maar ook industriële ingenieurs als diensthooft kunnen fungeren. Dat is

(VLAAMS BLOK): La plupart des gestionnaires de réseaux ne sont à ce jour pas en mesure d'entretenir convenablement leur matériel. Le secrétaire d'Etat a l'intention de publier sous peu un arrêté royal adapté relatif au Règlement Général des Installations Electriques (RGIE). Cet arrêté royal devrait permettre l'agrément des réseaux basse tension par des organismes de contrôle externes.

Quand l'arrêté royal en question sera-t-il prêt? Quels nouveaux éléments comporte-t-il? Quand le secrétaire d'Etat envisage-t-il de présenter l'arrêté au Conseil des ministres? La publication au *Moniteur belge* est-elle prévue avant la fin de cette législature?

05.02 **Olivier Deleuze**, secrétaire d'Etat: De nombreuses plaintes concernant le non-respect des prescriptions ont été déposées. Ces plaintes concernaient surtout le manque d'entretien, l'ancienneté et les problèmes de sécurité. Le RGIE ne prévoyait pas de contrôles obligatoires pour les gestionnaires du réseau. L'arrêté royal en question vise à modifier cette situation et sera signé après l'avis du Conseil d'Etat. L'arrêté royal ne doit pas être soumis au Conseil des ministres. La publication au *Moniteur belge* est en tout cas envisagée avant la fin de cette législature.

05.03 **Hagen Goyvaerts** (VLAAMS BLOK): J'espère que l'arrêté royal mentionnera également que les ingénieurs industriels, et pas seulement les

misschien een technische zaak. Ik zou er alleszins voor willen pleiten dat u in deze materie voet bij stuk houdt. Ik weet dat de elektriciens daarvoor geen vragende partij zijn, maar ik denk dat de problematiek al te lang heeft aangesleept. Zoals u zelf zegt, zijn daarvoor al mensenlevens opgeofferd. Bijgevolg moest die toestand wel degelijk worden geregulariseerd, wat u blijkbaar toch van plan bent om te doen. Dat kan ik alleen maar toejuichen.

ingénieurs civils, seront aussi autorisés faire fonction de chef de service. En outre, j'espère que le secrétaire d'Etat restera sur ses positions. Les producteurs d'électricité ne sont pas heureux de cette mesure, mais elle a déjà coûté des vies humaines.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.45 uur.
La réunion publique de commission est levée à 16.45 heures.*